

DEBRECZEN

XVIII. évf. 223. sz.

Keletmagyarországi Napló

Ara: 12 fillér

Hirdetmény a tojás helyi áráról és forgalmának szabályozásáról

A közellátás biztosítása

A mai háborús időkben a kormány egyik legfontosabb feladatának tartja a közellátás biztosítását.

Illetékes körök fokozott figyelemmel kísérik azokat a törekvéseket, amelyek a lakosság körében árdragítással, áruhalmozással, vagy más hasonló visszaéléssel hiányt és zavart akarnak okozni.

Az 1941. évi X. t. c., amely a közelmúltban lépett hatályba, megadja a módot arra, hogy a kormány kérésre azonnal lesújtson a közellátás érdekeit sértő spekulánsokra.

A közellátás érdekeit veszélyeztető bizonyos eseményeket már nem kihágásnak tekintik, mint régebben szokás volt, hanem vétésnek és büntetettnek és ennek megfelelően szabják meg a megtorlást.

Az országban van annyi elemi- és egyéb közellátási anyagkészlet, hogy azokból a szükséglet kielégítését mellett ellátható. Komoly fennakadást csak rossz szándék okozhat és ezért érthető, hogy a törvény büntető rendelkezései szigorúak.

A törvény szerint vétésnek követ el az a termelő, aki a termelés keretében rendelkezésre álló termelési eszközöket nem a törvény, vagy rendelet által elrendelt termények előállítására fordítja. Vétkes az a termelő is, aki terményeit nem az előirt rendelkezésekben termeli.

Ha valaki készletét a forgalombahozataltól visszatartja, vagy azt más célra hozza forgalomba, a törvény értelmében vétésnek követ el.

Büntetendő az is, ha a rendelkezésre álló készletet nem a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelő módon használja fel, vagy nem gondoskodik készleteinek használható állapotban való tartásáról.

A büntetések között 3 évig terjedhető börtön, hivatalvesztés, politikai jogok felfüggesztése és vagyoni elégtétel kiszabása is szerepel.

Büntetendő eseményt követ el, aki a hatóságok által elrendelt bejelentést elmulasztja, hamis, vagy hiányos adatokat jelent be így a hatóságtól eltitkolja.

Büntetik azt is, aki zár alá vett készletet elidegenít, vagy használja, vagy megsemmisíti, vagy más módon az igénybevétel elől elvonja, vagy pedig átadásra, elszállításra vonatkozó hatósági felhívásnak nem tesz eleget.

Büntetik nemcsak a cselekményt, hanem a kísérletet is. Három évig terjedhető börtön a büntetés akkor is, ha a büntetett elkövetésénél húszezer pengőt meghaladja annak a terménynek, vagy termékmennyiségnek, illetve a

Prágában halálraítélték Elias volt védnökségi kormányelnököt az ellenség pártolása és hazaárulás előkészítése miatt

A finnek elfoglalták Kelet-Karélia fővárosát — A németek 92.000 foglyot ejtettek a középső frontszakaszon Nagyszabású hadművelet a Krim-félszigeten

Churchill már a vészféket húzza - állapítják meg Berlinben

Külpolitikai vonatkozásban Churchill angol beszédére tett német megjegyzések keltenek figyelmet.

Berlin illetékes helyen közölték, hogy Churchill legutóbbi beszédét német politikai körökben annyiban mondják érdekesnek, hogy felvilágosítást ad Angliánakonai, politikai és élelem-gazdasági helyzetéről. Ezek a felvilágosítások csak megerősítik Németországot biztos győzelmi tudatában és megerősítik azt a felfogását, hogy Anglia biztos veszébe rohan. Mint Berlinben kijelentik, a beszéd központjában az a kísérlet áll, hogy valami magyarázat felét adjon az angol népnek azért, miért nem szándékozik Anglia több segítséget nyújtani a szovjetnek. Tájékozott német körök nem kételkednek abban, hogy Moszkva expedíciós hadsereg küldését követelte. Churchillnek erre adott válasza első ízben ismeri be az angol hadsereg tehetetlenségét.

A Wilhelmstrasse körében Churchill beszédének jellemzésénél arra is utalnak, hogy Anglia szovjetországi politikája a német-szovjet háború kitérésakor azon a diadalmaskodó állításon alapult, hogy Anglia talált egy szárazföldi partot, amely lehetővé teszi számára a pihenést és fokozott fegyverkezést. Ez a felfogás kevés hónap alatt teljesen megváltozott, minthogy Churchill ma

készletnek az értéke, amellyel kapcsolatban a fent említett büntetőesemények valamelyikét elkövette. A bíróság mellékbüntetés-ként minden esetben hivatalvesztés és politikai jogok felfüggesztését is megállapítja. Büntetett esetén vagyoni elégtételt állapíthat meg a bíróság az államkincstár javára. Ezt szabadságvesztés büntetésre átváltoztatni nem lehet.

Ezek a törvényes rendelkezések védik a közellátás zavartalanását és biztosítják a közellátást veszélyeztető eseményeket.

Úgy gondoljuk, hogy a büntető rendelkezéseken túl minden magyar ember lelkiismeretéhez is

Magyar jelentés

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szövetséges haderők Ukrajnában harcoló részei a Dnyeper és Donec közötti területen folyó hadművelet során több ponton végrehajtott lendületes előretörésükkel kivetették állásából az ellenséget és azt visszaszorítva több ezer foglyot ejtettek.

már kénytelen bevallani továbbra is, hogy a szovjet szövetségestárs minden rendelkezésre álló angol hadianyagot megkapjon, hogy egyáltalán folytathassa az ellentállást. A fegyverkezésre szánt piHENŐSZÜNETBŐL tehát az angol hadigazdálkodás olyan megterhelése lett, hogy Churchill már a vészféket húzza.

A JAPÁN-AMERIKAI TÁRGYALÁSOKRÓL

Újabb hír érkezett Tokióból, jelenti, hogy Toyoda külügyminiszter kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. Ezt megelőzőleg Grew tokiói amerikai nagykövettel beható tanácskozásokat folytatott. Híradás szerint Tokióban azon a nézetben vannak, hogy ezek a tárgyalások esetleg fordulatot jelentenek a japán-amerikai viszonyban. Figyelemreméltó, hogy a brit nagykövet tervbe volt elutasítását újra elhalasztotta.

lehet fordulni. A mai súlyos időkben, mikor a nemzet fegyverbe öltözött része nehéz harcokat vív országunk biztonságáért, jó magyar ember lelkiismerete nem enged meg, hogy haszonlesésből árdragításhoz, önös érdekből készletelrejtésekhez folyamodjon bárki.

A nemzet ellenálló erejét erősíti az árdragító, a készletelrejtő. Ma nemcsak a beesület, hanem a magyar nemzet közös érdeke is azt követeli mindenkitől, aki termel, vagy ellátási cikklet forgalombahozataltalával foglalkozik maradjon meg az egyenes úton, nézze az összesség érdekeit, tartsa be pontosan az előirt törvényes szabályokat.

A Dnyeper arcvonal még fennálló szakaszának felgöngyölése folyamatban van. A magyar seregtekkel szemben álló ellenség folytatta tehermentesítő vállalkozásait és két kisebb előretörést kísérelt meg a Dnyeperen át. Mindkét támadás összeomlott honvedeink tüzeiben.

FINNORSZÁG NEM MOND LE VÉDELMEKÉRŐ

Illetékes helsinki körökben az angol jegyzékre adott finn válasz közlése előtt máris megjegyzik, hogy Anglia most nem létező finn területi igényekre céloz, jóllehet, két hónap óta hallgatólag tudomása van arról, hogy a finn csapatok túljutottak az 1939. évi régi határokon. Ezt a Szovjet mindinkább válságos helyzete miatt teszi és azért, mert a Murmansk-vasút nem áll többé a Szovjet ellenőrzése alatt. Finn illetékes körök hangsúlyozzák, hogy Finnország mindig becsületes és világos bekepepolitikát követett, de nemzetvédelméről nem tud és nem akar lemondani. A bolsevizmus minden politikai erkölcsi felfogás híjaról tett tanúságot és a legesekélyebb beesületérzést sem mutatta, amely szükséges az európai népek közös életének barátságos légköréhez. A Szovjet semmiféle biztosítéka nem esalhatja lépne többé Finnországot mindaddig, amíg a kommunista rendszer végkép össze nem omlik.

Finnországnak egyszersmindenkorra vissza kell állítania jogos földrajzi és történelmi határait, évezredek szent hagyományainak megfelelően. Az Onega tó, a Ladoga tó és a Finn öböl vérség, felfogás és nyelv szerint finn népességű három földszorosa a természetes határa Kelet-Karéliának, amelynek lakossága tisztán megőrizte faji jellegzetességét Moszkva évszázadok óta folytatott minden elnemzetlenítő erőszakosságával szemben.

TÓKÉS FOTO
• PÜSPÖKI PALOTA •

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Ez az illetékes tájékoztatás azt mutatja, hogy a finn válasz elutasító lesz az angol jegyzőkre.

EDEN HADÜZENETTEL FENYEGETI A FINNEKET

Mint az angol hírszolgálat jelenteti, Eden külügyminiszter az alsóházban kijelentette, hogyha az angol kormány a finn kormánytól nem kap választ legutóbbi jegyzékére, az angol kormány kénytelen lesz Finnországot nyílt ellenségnek tekinteni, míhelyt a finnek benyomulnak a Szovjetunió régi területére. (MTI)

BENES EGYEZMÉNYE MOSZKVAVAL

Moszkvai hír szerint a szovjet fővárosban katonai egyezmény jött létre a szovjet kormány és a londoni emigráns cseh kormány között. — Megtalálták egymást a Titkos szövetségesek. Kölesönösen nem sokat érnek egymással.

AMERIKA ÉS A SZOVJET

A Német TI washingtoni jelentése szerint Roosevelt elnök a sajtótervezetelen kitérő választ adott arra a kérdésre, hogy az Anglia megsegítését célzó törvényt a Szovjetunióra is alkalmazzák-e? Arra a kérdésre, hogy igazak-e azok a híresztelések, amelyek szerint az Egyesült Államok hadianyagtermelését bizonyos ideig Anglia helyett a Szovjetnek küldik, Roosevelt elnök azt válaszolta, hogy ezideig nem tud ilyen híresztelésekről.

Cudahy volt magyokvet éles bevezédet mondott Roosevelt politikája ellen. Kifejtette, hogy az Egyesült Államoknak semmi érdekük nincs abban, hogy a háborúba beavatkozzanak, vagy azt, hogy meghosszabbítsák, mert olyan helyzet bekövetkezése fenyeget, amely magára az Egyesült Államokra is veszedelmes.

Olasz politikai körök előtt mind világosabb, hogy az angol-amerikai kormányok teljesen másfajta együttműködést vártak, mint amilyet Moszkvában találtak és hogy a bolsevik politika, amelyek főjellemonása a titokzatoság, igen nagy esalórást okozott Londonban és Washingtonban, amikor Sztalin minden felvilágosítást megtagadott az orosz hadsereg való helyzetére vonatkozólag, úgyhogy Churchill és Roosevelt maga sem lát tisztán az orosz ellenállás lehetőségeiben és még kevésbé tudja kielégíteni a közhangulat türelmetlen kíváncsiságát.

Moszkva bombázása

Berlin, okt. 1. Mint a Német TI értesül, német harcú gépek október 1-re virradó éjszaka is nagy sikerrel folytatták támadásaikat Moszkva ellen. A szovjet főváros igen sok katonai célpontját és elátási berendezését eredményes bombatalálatok érték. (MTI)

FRICK LAJOS

műköszörüs és finom acéláru szaküzlete
a régi helyén

Ferencz J. út 27. sz. alatt van
Városházával szemben.

Finom acéláruk nagy választékban.

Élezések, javítások felelősség mellett.

Német hadijelentés

Német páncélos hadosztályok offenzívája Dnyepropetrovszktól keletre

A német véderő főparancsnoksága közli:

Támadó hadműveleteink a Dnyepertől keletre változatlanul sikerrel folynak.

Dnyepropetrovszktól keletre egy páncélos hadosztály meglepetésszerű előretöréssel elfogott több ellenséges üteget. Ettől északra egy másik páncélos hadosztály ellenséges páncélos erőkre bukkan és nyolcvan szovjet páncélos közül 45-öt megsemmisített, a többi elmenekült.

Harci repülőgépek az október 1-ére virradó éjszaka moszkvai katonai berendezéseket támadtak.

A Nagy-Britannia elleni harcban egy erősebb harcú repülőgépek bombázta Newcastle hajóépítő központját. A dokk- és hajóépítőberendezésekben sok tűz és nagy robbanás keletkezett. Légi támadásokat intéztünk azonkívül Anglia keleti partján és Skóciában hadászatiilag fontos berendezések ellen. Egy 1500 tonnás kereskedelmi hajót elsüllyesztettünk.

Észak-Afrikában német harcú repülőgépek szeptember 30-án eredményesen támadtak brit sátorbázisokat Tobrukban.

Brit bombázók az elmúlt éjjel romboló- és gyújtóbombákat dobtak a Német-óceán és Keleti-tenger partja mentén különböző városok lakónegyedekre. A támadásnak a polgári lakosság körében halottai és sebesülteik

vannak. Több lakóház elpusztult vagy megrongálódott. Egyes repülőgépek Berlint igyekeztek megtámadni, de visszatérésre kényszerítették őket.

Éjszakai vadászok, légvédelmi és tengerészeti ütegek három ellenséges repülőgépet lelőttek. (MTI)

91,752 HADIFOGOLY, NAGY ZSÁKMÁNY A KÖZÉPSŐ ARCVONAL SZAKASZÁN

A német rádió 14 órakor közölte, hogy a kivi nagy bekerítő csata hadműveleteinek előkészítése és végrehajtása alatt a szovjet arcvonal közép-szakaszán augusztus 6-tól szeptember 27-ig a német harcú harci cselekményei során 91,752 hadifoglyot ejtett és 1044 páncélost, valamint 302 ágyút zsákmányolt.

Utalt a birodalmi rádió arra is, hogy ezek a számadatok mennyire hasonlítanak a világháború alatt a tanenbergi csatában elért eredményhez.

MEGHIUSULT BOLSEVIKI TÁMADÁS SCHLÜSSELBURGNÁL

Berlin, október 1. A bolsevikiek Schlüsseltől délkeletre a Ladogató partján szeptember 20-án partraszállásokat kíséreltek meg. Az itt harchavetett német hadosztály katonái kellő időben felismerék ezeket a vállalkozásokat és meg is hiúsították, a bolsevikieket súlyos veszteségekkel visszavetették. (MTI)

Olasz hadijelentés

Olasz tengeralattjárók megtorpedóztak két angol hadihajót

Az olasz főhadiszállás közli: Kedden délután egy hét vadászgépű álló ellenséges alakulat földközélebről megtámadta Sziellia egyik légi kikötőjét. Három olasz vadászgép üldözöbe vette őket és lelőtte az egyik ellenséges gépet, amelynek pilótája ejtőernyővel a nyílt tengerbe ugrott Punta Scanania magasságában.

Az olasz vöröskeresztes repülőgépet, amely az angol pilóta megmentésére indult, két Hurricane-gép megtámadta. Cirkáló vadászgépünk vilámgyorsan közbeleptek, felszabadták

ták a vöröskeresztes mentőgépet és két ellenséges repülőgépet lelőttek.

Az angol hajóhad a 484. számú különjelentésben közölte légi és tengerészeti hadműveleteink során kapott kemény csapások után Gibraltár felé visszatérőben az útjába eső tengerszakaszon működő tengeralattjáróinktól újabb súlyos károkat szenvedett.

Öt tengeralattjárónk sikerült támadást hajtott végre az ellenséges hajók ellen, amelyek közül két egységet biztos torpedótalálat ért. (MTI)

A finnek elfoglalták Petroszkojt

HELSINKI, október 1. Hivatalosan közlik: Csapataink szerdán elfoglalták Petroszkojt, Kelet-Karéliá fővárosát. (MTI)

Hadműveletek a Krim félszigeten

STOCKHOLM, október 1. A „Daily Telegraph” jelentése szerint a Krim félszigeten erősen megélenkült a hadműveletek. Erős csapatok támogatásával egyidejűleg repülőgépek különösen az összekötő utak ellen indítottak erős támadást. (MTI)

ANKARA, október 1. (Német TI.) A Fekete-tengerről eddig hat szovjet kereskedelmi hajó keresett menedéket a török vizeken. Néhányat az Izmit-öböl horgonyzó helyeire utasítottak. (MTI)

HELSINKI, október 1. (NST.) A moszkvai rádió keddi adásában teljes mértékben beismerte a Krim elleni né-

met előretörés súlyosságát. Hozzátette a rádió, hogy különösen a Krim elleni szakadatlan német légi támadások hevesége fokozódik s egyre nagyobb követelményeket támaszt a lakosság és a katonaság idegi és erkölcsi ellenállása iránt. A rádió beszélője szerint a szovjet katonai körökben számolnak azzal, hogy a németek a legközelebbi napokban mindent elkövetnek a félsziget meghódítására. Közölte továbbá a moszkvai rádió, hogy a krimi félsziget keleti csúcsán fekvő Korca fontos kikötővárost borzalmas légi támadások érik. Ezek során erősen megrongálódott a kikötő berendezése.

Elsötétítési gyakorlatok Newyorkban

„Beteges fantáziák”: amerikai városok bombázástól és német ejtőernyősöktől tart Newyork légvédelmi parancsnoka

Róma, október 1. A Popolo di Roma „Beteges fantáziák” címmel közli azt a newyorki jelentést, amely szerint az amerikaiak képzeletvilágát erősen izgatja a háború. Így sokat beszélnek az Egyesült Államok városai ellen esetleges német légitámadásról. William Haskell kapitány, Newyork város légvédelmi parancsnoka, elkerülhetetlennek tartja például, hogy a német repülő háború esetén ne bombázzák Newyorkot, Bostont, Pittsburgot és sok más nagyvárost és még attól is tart, hogy ha az Egyesült Államok belépnek a háborúba, a németek ejtőernyősöket küldenek Amerikába. Newyork városában már megkezdtek a légvédelmi előkészületeket és a város egyes részében elsötétítési gyakorlatokat rendeznek.

A Popolo di Roma newyorki közönlődösítője szerint az amerikai fővárosban súlyos aggályok merültek fel a szovjetnek szánt hadianyag szállítása miatt. A szállítás elé ugyanis politikai, közlekedési és ipari nehézségek tornyosulnak. Kedden egy amerikai lap azt írta, hogy az elkövetkezendő három

Apollo filmszínház

Az évad legnagyobb sikere:

INTERMEZZO

A fiatal leány első nagy szerelme:

INTERMEZZO

A férfi utolsó tavasza:

INTERMEZZO

A nagy zenei élmény:

INTERMEZZO

Budapesten hét hete műsoron:

INTERMEZZO

hónapban az amerikai ipar a szovjet és angol hadipari szükségleteket elégíti ki, ami azt jelenti, hogy az amerikai harcú három hónap alatt semmiféle hadianyagot nem kap. (MTI)

Rövid táviratok

BERLIN, október 1. (Német TI.) Most érkezett szikratávírójelentés szerint német nagyhatóságú repülőgépek szerdán nappal a Fareör-szigetek egyik kikötőjében elsüllyesztettek egy kétezer tonnás kereskedelmi hajót. (MTI)

VÁRNA, október 1. Várnában a rendőrség 543 kommunisztát tartóztattott le. A rendőrség megállapítása szerint a kommunisták államellenes összeesküvést és felforgatási tevékenységet terveztek. A letartóztatottak egy részénél nagymennyiségű robbanóanyagot, fegyvert és löszert találtak. (MTI)

Newyork, október 1. (Német Távírói Iroda.) Az amerikai alsóház egymilliárd fontot szavazott meg további kiadások céljára. Ezzel az eddig megszavazott összegek hárommilliárd fontra emelkedtek.

Pittsburg, október 1. (Német TI.) Pittsburg nyolc legnagyobb szállodáját az alkalmazottak sztrájkja következtében bezárták. Az alkalmazottak a drágulás miatt 20 százalékos béremelést követelnek. Newyorkban is újabb sztrájk tört ki. Ottan a szállító-kocsik és pékkocsik vezetői léptek bérkövetelésért sztrájkba. (MTI)

Tokió, október 1. Nyugat-Japánban hatalmas taifun száguldott végig, amely sok áldozatot követelt és nagy kárt tett, főleg a vasutakban. Egy vonat az Onono-folyóba zuhant. Tíz ember meghalt, 48 megsebesült, mintegy száz sorsát még nem ismerik.

Newyork, október 1. Nicaraguayt súlyos orkán dúlta végig. A halálos áldozatok számát több mint 400-ra becsülik.

Róma, október 1. (Stefani.) A Duce a Palazzo Veneziában fogadta Lorkovics dr-t, az Ustasa párt titkárát, valamint annak munkatársait. Lorkovics dr a poglavnik mevében üdvözölte a Ducét és tolmácsolta a horvát nép hálját Olaszország iránt, az iránt az ország iránt, amelynek függetlenségét köszönheti — jelentette ki többek között. Ezután a Ducének átnyújtotta a Frangepánok kardját, a horvát nép harcú erényeinek jelképét. A Duce köszönetet mondott Lorkovicsnak és élénk rokonszenvét fejezte ki az új horvát állam, valamint annak feje iránt. (MTI)

Páris, október 1. Déat, aki augusztus 27-én Versaillesben kommunista merénylet következtében súlyosan megsebesült, szerdán délben elhagyta a versaillesi kórházat.

Vígszínház mozgó

Ma utoljára
az új évad legszebb, legnagyobb énekes-zénes filmje:

A svéd csalogány

Fősz.: ILSE WERNER, KARL LUDWIG DIEHL.

Ellast, a cseh védnökségi kormány elnökét halálra ítélték

Prága, okt. 1. (Német TI) Mint az itteni sajtó jelenti, a német néptörvényszék első tanácsa szerdán Prágában megtartott főtárgyaláson halálra ítélte Eliás Alajost, a védnöki kormány volt el-

nökét ellenség pártolása és hazárulás előkészítése miatt. Egyidejűleg Eliást polgári jogainak gyakorlásától életfogytiglan megfosztották és javait elkobozták. (MTI)

Újabb 58 kommunistát és szabotálót végeztek ki a cseh protektoratusban

Prága, október 1. A cseh-morva védnökség területén tegnap újabb 58 kommunistát és szabotálót végeztek ki.

A védnökségi lapok ez eseményekkel kapcsolatban ismételt felhívást intéznek a lakossághoz, hogy őrizze meg higgadságát. Egyúttal felvilágosítják a lakosságot a német védnökségi hatóságok által eddig tett intézkedések teljes horderejéről. A prágai lapok szerint a cseh nép nagyrésze teljesen tudatában van az idők komolyságának és elutasítja magát az azokat az elemeket, amelyek el akarják téríteni az egyedül helyes úttól, melyet Hacha dr. elnök mutat.

Politikai körökben arra számítanak, hogy Hacha államelnök a helyettes védnökkel egyetértésben a legközelebbi időben ki nevezze a letartóztatott Eliás miniszterelnök utódját.

A cseh védnökség sajtójának jelentése szerint a prágai és brünni rögtönítélő bíróság hazaárulás és rongálás miatt a következő személyeket ítélte halálra: Plodek Jarosláv építőmestert, Melcher József illatszertarost, Sulista Wencel tisztviselőt, Pechlat Ágostont, a szokátszervezet tornamesztérét, Spitzer Izrael György zsidó

vallású foglalkozás nélkülit, Capek Károly nyugalmazott ezredest, Schwarz Leo úsztviselet, Groh Vladimír egyetemi tanárt, Jilek Vojtech orvost és még több személyt. Az ítéleteket szeptember 30-án hajtották végre. A brünni rögtönítélő bíróság egy vádlottat felmentett. (MTI)

Dr. Hacha cseh államelnök kedden délelőtt viszonzta Heydrich birodalmi védnök helyettes látogatását. A birodalmi protektor helyettese hosszabb beszélgetésben ismertette az államelnökkel álláspontját a legutóbbi eseményekkel kapcsolatban, valamint kifejtette azoknak az intézkedéseknek szükségességét, amelyeket a protektorátus biztonsága és rendje érdekében, valamint a dolgozó lakosság védelmében hoztak. A megbeszéléseket, hír szerint, folytatják.

Újabb intézkedés is történt a protektoratusban, amennyiben a prágai és brünni német rendőrfőnökségen gazdasági különparancsnokságot létesítettek. Ennek feladata, hogy a gazdasági élet megzavarását, vagy veszélyeztetését megakadályozzák. Ugyanek ezeknek a parancsnokságoknak feladata az ételmiszerellátás ellenőrzése is.

Titokzatos családi tragédia a vámfalui állomáson

Az állomásfőnök lelőtte feleségét és a forgalmistát, majd öngyilkos lett

Titokzatos, izgalmas ponyvaregényekre emlékeztető családi tragédia történt a Szatmár közelében levő vámfalui vasúti állomáson. Széplaky István 36 éves állomásfőnök itt élt a visszatérés óta nála tíz évvel fiatalabb feleségével és öt éves kislányával.

Az asszony nemrégben tért haza Budapestről, ahol szüleit látogatta meg. Hazatérése öröme a férj nagy vacsorát rendezett, melyen a családon kívül résztvett Kovács Sándor forgalmista is. A vacsora során, valószínűleg féltékenységi jelenet robbanhatott ki.

Másnap a férj elutazást színtelt, de az éjszakai órákban avasi román falának öltözve, meztelán, női öltözékben visszatért. Belépett a lakásba és a közepben levők négy revoivérdörrenést hallottak. Először Kovács Sándor forgalmista lántrorgott ki a szobából kezét vérző mellére szorítva. Majd Széplakyné sikoltozva lépett ki:

— Segítség!... A férjem agyonlőtte magát! — kiáltotta és izgalmában szinte észre sem vette, hogy karjából, oldalából csorog a vér.

Az irodában levő emberek beharagtak a szobába, ahol a diványra omolva halántékán véres sebbel, eszméletlenül horgótt Széplaky István, kezében még akkor is ott szorongatva

revolverét. Mentőautó szállította be a sebesülteket a szatmári kórházba, ahol pár óra múlva a férj meghalt. Kovácsnak a tüdejét fúrta át a golyók vért vesztett. Az asszonyon múltét hajtottak végre, állapota nem életveszélyes. Az állomáson Kerekes Géza szatmári forgalmi főnök, a Debrecenben is ismert sportember csettete meg a vizsgálatot. A csendőrség pedig nyomozást indított a rejtélyes családi tragédia hátterének megállapítására.

A lipus-cipők árai

Most kapták kézhez a cipőgyári és cipőkereskedelmi érdekeltségek az Árkormánybiztosság hivatalos határozatát, amelyben megállapította az októberben kizárólag árusítási engedéllyel forgalomba vihető kilencféle típus-bőr-cipőknek az árát. Ezek az árak a forgalomba kerüléstől kezdve változatlanul érvényben maradnak.

- Az Árkormánybiztosság által megállapított és végleges árak a következők:
1. Férfi munkásbakancs, úgynevezett naturszínű bőrből 39—46 számú nagyságban 29.40 P.
 2. Ugyanez a munkásbakancs 35—38 számúban 23.60 P.
 3. Férfi félcipő fekete színben 35.50 P. Férfi félcipő barna színben 36 P.
 4. Férfi, magas, fűzős, fekete színben 37.50 P.

5. Fűzős, magas, fűzős, 31—34 számúban 27.60 P. 35—38 számúban 32.80 P.
6. Női magas, fűzős, fekete 29.40 P. Ugyanez barna 30 P.
7. Női félcipő, fekete 27.90, női félcipő, barna 28.30 P.
8. Leány magascipő, fekete 31—34 számúban 25.20, ugyanaz barna, 31—34 számúban 25.60, ugyanaz fekete 35—38 számúban 30, ugyanaz barna, 35—38 számúban 30.50 P.
9. Magas gyermekcipő, 23—26 számúban, fekete 17.50, magas gyermekcipő, barna 23—26 számúban 17.80, magas gyermekcipő, 27—30 számúban, fekete 19.40, magas gyermekcipő, barna 27—30 számúban 19.80 P.

Valamennyi típuscipő valódi bőrből és börtalppal készül és természetesen csak jegyre kapható.

Vitéz Liptay vezérezredes a honvédelmi miniszter helyettese

A MTI jelenti, hogy a Kormányzó Úr öfóméltósága vitéz Liptay András vezérezredes a honvédelmi minisztérium légügyi főcsoportjának főnökét ezen állás alól felmentette és a honvédelmi miniszter helyetteséül kinevezte.

Aba Novák temetése

Szerdán délután temették el a budapesti Farkasréti temetőben óriási részvét mellett a festőművészet és képzőművészet nagy halottját, a fiatalon elhunyt Aba Novák Vilmos festőművész-tanárt. Az egyházi szertartás után az Országos Képzőművészeti Főiskola nevében Pileh Dezső rektor, a Szinyey Merse Társaság részéről Molnár C. Pál festőművész, a Képzőművészek Országos Szövetsége nevében Szentgyörgyi Gyenes Lajos alelnök búcsúztatta a jeles festőművészt.

Nagyarányú tengerirazzia számos előállítással

»Alcázott« vásárlók leleplezték az árdragítást

A debreceni rendőrség szerdán délelőtt nagyarányú razzitát rendezett a tengeripiacon a visszaélések megakadályozására. »Alcázott« vásárlók, akik a rendőrség megbízottai, jártak be a piacot és mintha vevő szándékuk lenne, érdeklődtek az árak után. Ahol az Árkormánybiztos által megállapított árakon felül kíséreltek meg értékesíteni a tengerit, az érdeklődő távozása után néhány perccel megjelentek a helyszínen levő detektívek és áruzsora címen őrizetbe vették az árdragítót, akit előállítottak a rendőrségre, tengerikészletét pedig elkobozták és

kiárusították.

Számos ilyen előállítás történt. Az árdragítók ellen szigorú eljárás indul és az áruzsora címen őrizetbe vettek legtöbb esetben elzárással és internálással büntetik.

A debreceni rendőrség bünygyi osztálya egyébként Szabó Gyula rendőrtanácsos, bünygyi osztályvezető elgondolásai alapján rendszerezte az áruzsorákat és új módszerű fellépéssel fogja megszüntetni a különböző nyílt és burkolt formában fellépő árdragításokat.

Szabálytalanság vagy elektromos kisugárzás volt az oka a gellérthegyi robbanásnak

A Gellérthegyi kioszkban történt robbanás ügyét folytatólagosan tegnap tárgyalta a budapesti törvényszék. A fővádlott Petroczy Endréné, akit az ügyesség gondatlanságból okozott emberöléssel és súlyos testisértséssel vádol. A vádlott fia, Petroczy Gyula adott felvilágosítást a gyártás menetéről és a raktározás módjáról. Bombákat, csillagtölteléseket és dörrenőket raktároztak a kéziratárba. Megállapították a vizsgálat anyagából, hogy a helyszínen már nem maradt olyan anyag, amiből következtetni lehetett volna a robbanás okára. A feltevés szerint fekete lőpor robbant, ezt vasmozsárban nem szabad törni, mert a vas szikrázik és a lőpor gyorsan robban. Szabálytalan volt az, hogy a leány vasmozsárban vastörővel zúzta a lőport.

Lakner műszaki főtanácsos ellenőrző szakértő véleménye az, hogy elektromos kisugárzások is előidézhették a szerencsétlenséget. A helyszín alatt ugyanis a Gellért hegy belsejében két vízér találkozik és észlelhető a spirális kisugárzás. A szakértői vélemények sorában dr. Orsós Ferenc kijelen-

Féláru utazás BUDAPESTRE

a Katholikus Naggyűlésre

odautazás: okt. 2-től 7-ig. visszautazás: okt. 4-től 9-ig. Félárú jegyek, tagsági jegyek és igazolványok kaphatók az

„IBUSZ”

MÁV. Menetjegyirodában

Lovag Schobert német vezérezredes hősi halált halt a keleti fronton.

**Olcsón és jól akar ruházkodni?
Tekintse meg dúsan felszerelt
raktárunkat. Közvetlen import
férfiszövetekben, fehér áruban**

KÖRÖSI LÁSZLÓ PIAC UCCA 38.

HUNGARIA FILMSZÍNHÁZ

Ma is a sláger magyar vigjáték:

Végre...!

Amerikai tempó! Francia szellemesség! Magyar tehetség! Nézze meg: ma délután 5, 7, 9 órakor! Híradó!

A Kormányzó Úr táviratváltása a chilei államelnökkel

A chilei nemzeti ünnepség alkalmából a Kormányzó Úr Ófőméltósága a következő üdvözlő táviratot küldte Pedro Aguirre Cerda nagyméltóságához, a Chile köztársaság elnökéhez:

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a köztársaság függetlenségének évfordulója alkalmából Nagyméltóságodnál őszinte jókívánságomat fejezzem ki.

A chilei köztársaság elnöke az alábbiakban válaszolt a Kormányzó Úr Ófőméltóságának üdvözlő táviratára:

A chilei köztársaság kormánya és népe nevében őszinte köszönetet mondok Főméltóságodnak nemzeti ünnepünk évfordulója alkalmából kifejtett szívélyes jókívánságait.

A Fehér Ház ünnepélye

A Fehérház Bajtársi Egyesület a Kormányzó Úr Ófőméltósága által adományozott Nemzetvédelmi Keresztet szerdán adták át ünnepélyes keretek között a Baross Szövetség székházában a kitüntetett tagoknak. A kitüntetett bajtársakat vezé Faragó Ede képviselő üdvözlölte.

Ma a magyar katona megingathatatlanul áll, de a belső fronton újra elő akarunk bujni a nemzet kártevőit, de mi újra őrségen állunk. Győzni fogunk a belső ellenség ellen is és a nemzet őrei maradunk. Az összefogás sohasem legyen erősebb, mint ma. A nagy érdeklődéssel fogadott beszéd után kiosztották a kitüntetetteknek a Nemzetvédelmi Keresztet.

Ezután Hovszky János képviselő, a Baross Szövetség elnöke emelkedett szóra és mondott köszönetet a bajtársak nevében a kitüntetéseikért. Örömeinek adott kifejezést, hogy a munkának ebben a házában jöttek össze, ahol a keresztény gazdasági állítmás nagy munkája folyik. (MTI.)

Leningrád bombázása

Berlin, október 1. (Német TI.) A legnagyobb ürméretű német nehéz tüzérség szeptember 30-án ismét sikeresen lötte Kronstadt kikötőjében az „Októberi forradalom” nevű szovjet csatahajót. A csatahajót, amely az elmúlt napokban ismét súlyosan megsérült, a német gránátoktól most több találat érte. Oranienbaum kikötőjében a német tüzérség sikeresen lölt egy szovjet cirkálót. A német nehéz tüzérség szeptember 30-án Oranienbaum kikötőberendezéseinek több célpontját is lötte. A kikötőkben nagy bombatalálatokat és tüzeket figyeltek meg. (MTI.)

Berlin, október 1. (Német TI.) Hivatalos helyről közlik: A szovjet tájékoztató iroda abból a célból, hogy a „Marat” és az „Októberi forradalom” nevű bolsevista hadihajóknak a Szentpétervár melletti vizeken történt elvesztéséről a figyelmet elterelje, ismételtén azt a hírt terjesztette, hogy a „Köln” német cirkáló elsüllyedt. A német cirkáló elsüllyesztéséről szóló hír merő kitalálás. (MTI.)

Tarnay Ivor, Csanád vármegye ny. alispánja 67 éves korában a mákói kórházban szerdán meghalt.

Marosvásárhelyen Kalányos Géza eigányt és három társát a rögtönítélő bíróság elé állítják, mert az elszórt ideje alatt különböző lopásokat követtek el.

Ősszel adják át a forgalomnak a polgári Tisza-hídat. Az épülő polgári Tisza-híd 350 méter hosszú vaszerkezete össze készült el. A híd Dehrecen—polgár—miskolci főközlekedési úton fekszik s egyidejűleg építés alatt van maga az út is. A kilenc méter szélességű út Dehrecen—Polgár—Nagyecsés közötti szakaszait már megépítették, az egész út betonból van, csupán a híd árterülete feletti része készült kiskocka köből. Rövidesen hozzákezdnek a Nagyecsés—Miskolc közötti szakasz kiépítéséhez, hogy az ősszel az egész kiépített út és híd egyszerre átadhatók legyenek a forgalomnak.

Újabb halálos ítéletek Prágában

Két cseh ny. tábornok az újabban kivégezettek között

PRÁGA, október 1. (Német TI.) Mint a védnökség lapjai jelentik, a prágai és brünni rögtönítélő bíróságok hazaárulásra való előkészület, katonai szabotázs és meg nem engedett szándékos fegyvertartás miatt több embert

ítélt halálra. A halálra ítélték között vannak Dolesal és Svatek ny. prágai dandártábornok. Az elítéltek között néhány zsidó is van. Négy vádlottat felmentettek. Az ítéletek október 1-én hajtották végre. (MTI.)

Pénteken adják a hetibérekét

Az asztalos segédek beadványa

Az asztalossegédek közös beadvánnyal fordultak a mesterekhez a szakosztályon keresztül. Az a kérésük, hogy a hetibérekét a jövőben ne szombaton, hanem már pénteken fizessék ki. Hivatkoznak arra, hogy ezt a rendszert már több nagy vállalat bevezette és pedig jó eredménnyel, mert az iszákosra esetleg hajlamos munkásoknak így nincs módjuk-

ban, hogy fizetésüket ne a családjukra, hanem a kocsmára költssék. A mai nehezebb élelmiszer beszerzési viszonyok is indokolják, hogy legalább két nap álljon a munkás családok rendelkezésére, hogy heti élelmiszer szükségletüket beszeressék.

Remélhetőleg a mesterek teljesítik ezt az okos és méltányos kérést.

Sürgősen el kell intézni a házhelyigényléseket

A földművelésügyi miniszter leiratban értesítette a polgármestert, hogy a házhely szerzések előmozdítására irányuló eljárást az illetékes hatóságok sürgősen

intézzék el. Az eljárás során a vonatkozó rendelet szabályait pontosan tartsák be, nehogy felesleges és hosszadalmas póteljárások álljanak elő.

Bibliorával avatták fel a kistemplomi egyházzsű gyülekezeti termét

A lelkipunka célszerűbb kifejtésének és a hívek összetartozandósága érzete kiművelésének csaknem elengedhetetlen feltétele a gyülekezeti terem. — A kistemplomi egyházzsű most jutott önálló, saját gyülekezeti teremhez a Révész tér 2. szám alatt. Nagy örömmel és szeretettel rendezték be az új lelki otthon, melyben elhelyezték az amerikai magyarok nemzeti színű szalag ajándékát, vallásos feliratokat, képeket. Aki tehetne, valamivel hozzájárult a terem méltóvá tételéhez. — Siposs Istvánné padlóolajat adott, Nagybakay Szesztina Jenő húsz mássa szent, öv. Kiss Dánielné csillárt küldött ajándékba, egy magát megnevezni nem akaró hölgy pedig szép kézimunkát, egy faldíszet helyezett el.

Uray Sándor vezető lelkipásztor formális felavatás helyett tegnap délután bibliorát tartott a zsűfolásig megtelt teremben.

A gyülekezet éneke után Szenes László lelkipásztor imájában köszönte meg az Isten kegyelmi tényletét a saját, külön önálló gyülekezeti otthon. Majd Uray Sándor egyházkerületi főjegyző tartotta meg első biblioráját. Ismertetve a bibliorák fejlődésének történetét, megjelölte a bibliaismeret célját: a hívek ne csak az elméleteket hallgassák meg, hanem az igazságokat, melyeket megismernek és elméletben megtanulnak, vigyék bele a gyakorlati életbe és ott bizonyítsák be.

A bibliorát ima és ének fejezte be. Közvetlenül a biblióra után tartották meg az egyházzsű tanácsülését, melyet dr. T. Szűcs Géza kormányfőtanácsos üdvözlő szavaival nyitott meg.

Uray Sándor köszöntötte Baja Mihály lelkipásztort húszesztendősi jubileuma alkalmából.

A megtszélő üdvözlésért Baja Mihály szép beszédben mondott meleg szavakkal köszönetet. Őszinte örömet fejezte ki afelett, hogy a kistemplomi egyházzsű végre saját otthonába jutott és szívőből kívánta, hogy eredményes lelki munkát végezzenek benne.

Megható módon emlékezett meg az egyházzsű tanács Főlegyházi János haláláról. Emlékének egyperces néma felállással áldoztak.

Ezután Uray Sándor az egyházzsű munkaprogramját ismertette. Amit eddig kiépítettek, továbbra is változatlanul fenntartják, így a tisztviselőlelki bibliorákat is, ünnep és úrvacsora előtt a presbitereknek és tanítókknak külön bibliorát tartanak. Foglalkozott a reverzáls-kérdéssel is, mely a ref. egyház egyik legfőbb és legégetőbb sebe. Legfontosabbnak tartja az egységes közvélemény kialakítását a reverzáls-adás ellen.

Nagy sajnálattal jelentette be, hogy a központi egyetem nem teljesítette az egyház segély iránti kérését a karácsonyi segélyezéssel kapcsolatban. Tekintettel a mai igazán rendkívül nehéz helyzetre és ebben a szeretet fokozottan felelősségteljes munkájának szükségére, a kérést megismétlik.

Bejelentette még, hogy a missziós bizottság leánykonferenciát rendez és erre felhívta a figyelmet, majd köszönetet mondott az adományokért, melyeket a gyülekezeti otthon berendezésére és szépítésére adtak.

Bot Andor pénztáros jelentéséből kint, hogy az egyházzsűnek 575 pengő készpénzvagyona van. A tanács ülése imával és közénekkel ért véget.

Tervek az iparosok és kereskedők öregségi és rokkantsági biztosítására

A kisiparosok öregségi és rokkantsági biztosításának kérdésében a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elkészítette részletes javaslatát, amelyet az iparügyi miniszter elé terjesztene. A kamara a biztosító intézetbe nemcsak az iparosokat, hanem az összes kiskereskedőket is bele akarja vonni. Ilyen alapon ez volna az ország egyik legnagyobb népességű nyugdíj-biztosító intézete.

A tervezet alapjondolata az, hogy az érdekeltek saját maguk teremtsék elő a biztosítás megvalósításához szükséges tőkét. A Kamara arra az álláspontra helyezkedett, hogy az önálló iparúzó anyagilag feltétellenül képesek önálló intézetet alapítani. A szociális igazságnak az felel meg legjobban, ha a tagok jövedelmükhöz arányítva járulnak hozzá az intézet költésgeihez. Legelőszérűbben az előző évi kereseti adóalap szolgál a járulékok kivetése alapjául. — Ilyen alapon például hét osztályt ka-

lene alkotni, mégpedig úgy, hogy a havi járulékok progresszíven emelkednek, vagyis a szociális szempontból gyengébbek havi jövedelmük kisebb százalékát fizetnek be járuléki címén. A hét osztályba való sorozás esetén az első osztályba tartozók havi járuléka 4 pengő lenne, míg a legmagasabb osztályba tartozók, vagyis a havi 600 pengős tiszta jövedelmet elérők 50 pengős havi járulékot fizetnének a nyugdíjintézetbe. Az élvezeti járulékokat is hét osztályba soroznák. Az első osztályba tartozók már 5 évi tagság után 396, 30 évi tagság után 576 pengő évi járandóságot élveznének. A hetedik osztályba tartozók évi járuléka 5 évi tagság után 810, 30 év után pedig 3060 pengőt tenne ki. Az öregségi járadék a 65. életév betöltése után minden tagot megilletne, aki teljes tíz évnek megfelelő járadék-hónappal rendelkezik. A rokkantsági járadék már 5 év után járna, de a járadéktörzs azoknál, akik legalább 10

évig nem fizettek járulékot, az eredeti járadéktörzsnek kétharmada lenne. — A biztosítottak árvái 18 éves koruk eléréséig ugyancsak kapnának járadékot. A tag elhalálása esetén özvegye a biztosítottnak járó járuléki felére tarthatna igényt mindaddig, amíg újabb házasságot nem kötne.

Az intézmény felállítására nemcsak az önálló ipart vagy kereskedést űzők öreg napjait biztosítani s menteni meg a teljes nyomortól, hanem hatalmas tőkék felhalmozódását is elősegítene. — Ezekből a tőkékből a kiskereskedők és kisiparosok ma szinte megoldhatatlan nagy problémáit is elő lehetne segíteni. Ilyenek például a kislakások, műhelyházak építése, rövid- és középlejártatú kölcsönök nyújtása a különféle kisipari és kiskereskedői intézmények létesítése céljából.

Északi fényt

Néhány nappal ezelőtt ismét látták Magyarországon az északi fényt. A szokatlan jelenségről a Meteorológiai Intézet hivatalos közleményt bocsátott ki és egyben felszólította azokat, akik látták az északi fényt, hogy megfigyeléseikről értesítsék az intézetet.

Számos jelentés futott be a hét végén a Meteorológiai Intézetbe, ahol dr. Berkes Zoltán tanár a következőket mondta el:

— Az idén már negyedikben észleljük Magyarországon az északi fényt. A megállapítások szerint most is zavart okozott körülbelül két hosszszat a rádióvetélben. 1938 óta évenként látjuk Magyarországon főként az érdekes égi jelenséget, amely különben nálunk egészen szokatlan dolog. Oka a rendkívüli erély tevékenység, ami a Napban folyik. Ugyanez a magyarázata az utolsó évek különleges időjárásának is. Utóljára a múlt század hetvenes éveiben volt ilyen erős a napfolttevékenység és akkor is gyakran látták nálunk az északi fényt. Régebbi időben nem jegyezték fel ezeket a jelenségeket és így nem lehet megállapítani még, hogy vajon minden hetven évben ilyen erős-e a naptevékenység és hogy ez hasonló kísérelési jelekkel jár-e?

Magyar tanítás Aradon

Aradról jelentik: Az aradi római katolikus főgimnázium épületének a sebesült katonák elhelyezésére történt felhasználása következtében néhány napig szünetelt az iskolában a tanítás.

Az osztályokat most, kettő kivételével sikerült elhelyezni és a tanítás folytatódik. Az első osztályosok a Kolping sportegylet helyiségében, a másodikosok a plébánia fellett lévő énekesteremben, az ötödikesek a Kolpingban, a hatodikosok és nyolcadikosok Szabó Albert kereskedő raktárhelyiségében, a hetedikesek pedig a leánykongeráció helyiségében tanulnak tovább.

A harmadik és negyedik osztály részére még nem találtak helyet. A római katolikus fiú és elemi iskolákat a zárdai tanintézetbe költöztették át és a tanítás délután van.

Róma, okt. 1. Rómában hatósági rendeletre 27 üzletet bezártak, mert megszegték a vásárlási tilalomra vonatkozó rendelkezéseket. (MTI.)

Tokió, okt. 1. A Kumamoto-Oita közötti útvonalon szerdán reggel egy hidon való áthaladás közben kisiklott egy személyvonat. Három zsúfolásig megtelt kocsis a folyóba zuhant. Az eddigi jelentések szerint azzal kell számolni, hogy sokan meghaltak.

METEOR MOZGO műsora:

Csütörtökön, pénteken: fél 5, 7 és fél 10 órakor!
EGY ASSZONY HÁROM ÉLETE
„Manderley ház asszonya” testvér-filmje, Bette Davis—Charles Boyer főszereplésével

A keleti frontról: roham egy megsemmisített szerelvény ellen.

Felgyújtott majoron át robot a jelentést vivő motorkerékpáros.

Szovjet ellenállási fészek megrohanása.

repa, borsó, vöröshere és kömény, amit láttam.

A búzát egyszeri szántásba vetik, de az a szántás is csak 6-8 centiméter, az őszi szántás ismeretlen fogalom.

A gazdálkodásnak épp úgy, mint egyéb rendszerüknek a szemfényvesztés, a család az alapja. Ez a terror útján és a munkások kihasználásán épült fel.

Minden jel arra mutat, hogy náluk az ember nem számít. Hatalmukat a hadsereg felszerelésére építették fel, mert anyaguk sok van és jó. Ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy gazdasági vonatkozásuk egyúttal hadi vonatkozó is. Ez az ő útvonalainak (földút) meg is felel, csak lassú.

Megdöbentő tényeket látunk, hogy él egy szovjet munkás a Szovjet paradicsomban. A lakás külseje, belseje, környéke, gondozottsága, az emberek öltözködése, az állatok formája és kondíciója mind arról tesznek tanubizonyosságot, hogy ez a nép koldus, elnyomott és állati sorban él, aki a holnappal nem törődik. A vutkiban keres feléledést, ha hozzájut attól lerészegedve, mint az állatokat terelik a géppuskatűzbe. Annnyira állattá itatják le őket, (örnny urunk megfigyelő távszövény látta), hogy mikor rohamra mentek, még ott is egymásnak adták az üveget. A következő percben érte őket az, amit az egész rendszer érdemei, belerohantak a biztos halálba.

Vásáry Gábor.

Dr Hódy Béla

az Országos Magyar Terménykereskedő Egyesület ügyintéző bizottságában

Az Országos Magyar Terménykereskedő Egyesület önkormányzatát a kereskedelmi miniszter szeptember 1-én kelt 126.614. II. 1941. számú rendeletével felfüggesztette és az egyesületi élet további vezetését dr Mohar István miniszteri titkár, miniszteri biztosra ruházta.

A miniszteri biztos az egyesület vezető tagjaiból 24 tagú ügyintéző bizottságot alakított, amelynek hivatása lesz a szakmába vágó összes kérdéseket megvitatni, javaslatokat készíteni és a terménykereskedők érdekeit előmozdítani. A kereskedelmi miniszter által jóváhagyott ügyintéző bizottság névsorában Debrecenből és Hajdú megyéből dr Hódy Béla foglal helyet, aki külsőben a szervezési bizottság elnöke is lett és az irányában megnyilvánuló bizalom folytán ő készíti el a megújuló egyesület alapszabályait.

Az egyesület új alapszabálya az összes magyar terménykereskedőket egységbe foglalja és mint érdekképviseleti szervezet korszerűen építi ki.

A debreceni akrobata betörő a bíróság előtt

Debreceni és nagyvárad betörések miatt vonták kérdőre a Sulyok testvéreket

Szerdán délelőtt kezdte meg a debreceni törvényszék a két Sulyok testvér bűnügyének tárgyalását. A vádlottak padjára került a rendőrség által már jól ismert Sulyok Gyula és öccse, Sulyok László. Állástalan borbélysegédek, akik évek óta már budapesti lakosok. A vád szerint Debrecenben 11, Nagyváradon 8 betöréses lopást követtek el. Ők követték el a gyanú szerint Vári Szabó Tibor főmérnök lakásának kifosztását is. Sulyok Gyula már 1937-ben szerepelt Debrecenben és 1939-ben ismét bűncselekményeket követett el itt. Emlékeztet az a vakmerő betörési kísérlete Sulyok Gyulának, mely azzal végződött, hogy a tettenért betörő akrobatákat megszegyenítő ügyességgel menekült fel az Alföldi Takarékpénztár tetőzetére, majd esatornákon ereszkedve le menekült tovább a Csapó utcára, ahol elfogták. A vádirat szerint a két test-

vér Budapestről indult betörési körútra és először Nagyváradon, majd Debrecenben követelt el sorozatos lopásokat, betöréseket.

A tárgyaláson dr Cs. Sebestyén György elnök kérdéseire kijelentették, hogy nem követtek el sorozatos betöréseket sem Debrecenben, sem Nagyváradon. Sulyok Gyula csupán azt az egy bűncselekményt ismerte be, ahol tettenérték. Sulyok László mindent tagadott. A bíróság sok tanút kérdezett meg az ügyben, a detektíveket is megkérdezték, akik az ügyben nyomoztak. Vallomásuk szerint kétségtelen, hogy a két Sulyok követte el a vádban ismertetett betöréseket, a kihallgatásokon nem is tagadták.

A bíróság nem fejezte be a bizonyítási eljárást a szerdai napon, csütörtökön délelőtt folytatják a tanúk kihallgatását.

Nem akar „csoda” lenni a tiszacsegei gazdalegény, aki a spirítiszták véleményére sem kíváncsi

Hírt adtunk arról, hogy Kovács Ferenc 27 éves tiszacsegei gazdalegényről azt a hírt terjesztették, hogy bár nem tud sem németül, sem lengyelül, mégis német és lengyel beszédekkel tart álmlában hangosan beszélve.

Kovács Ferenc a debreceni fa- és fémipari szakiskolán cséplőgépkészítő tanfolyamon vett részt és négy társával aludt egy szobában a tanfolyam ideje alatt részükre adott szálláson. A társai is megerősítették, hogy idegen nyelveken beszélget álmlában.

A különös esetnek híre terjedt hamarosan és orvosok érdeklődtek Kovács Ferenc iránt, hogy megvizsgálják, de érdeklődtek igen nagy mértékben a spirítiszták is, akik kiváló médiumnak tartják az elbeszélések alapján. Fővárosi lapok is írtak Kovács Ferenc különös esetéről a nyelvtudással kapcsolatban és ennek tudható, hogy szállást és útiköltséget ígértek, kényelmes jó ellátást, ha néhány napra Budapestre utazik és rendelkezésére áll

egy spirítiszták társaságnak.

Kovács Ferenc azonban nem akar „csoda” lenni, nem ment el orvoshoz, nem jelent meg még a debreceni spirítiszták előtt sem, nem vette igénybe a kényelmes budapesti szállást és ellátást sem. Nem érdeklik a spirítiszták. Elvégezte a tanfolyamot, tudja már kezelni a cséplőgépet és ez neki mindennél fontosabb. Hazautazott Tiszacsegeire dolgozni tovább mint tőrekvő földművelő.

Vitéz Szabó Gábor, a fa- és fémipari szakiskola igazgatója beszélgetett Kovács Ferencel, akire felhívták a figyelmet. Kovács Ferenc kijelentette az igazgató előtt, hogy ő nem tudja azt, amit álmlában esinál, nem ébred fel, igen mélyen szokott aludni. Azoktól tudja, hogy idegen nyelveken beszélget, akikkel egy szobában aludt. Nem tapasztalt soha semmiféle rendellenességet, vagy ideges nyugtalanságot magán. Németül nem tanult soha lengyel nyelven sem.

Az 1700-as évek végén a tanulóifjúság kezén igazán kevés térkép fordult meg. Ha az iskolák egyik-másikában volt is térkép, azt külföldről lehetett csak igen drága pénzen megszerezni. — A debreceni kollégium ifjai, akiket leleményesség dolgában semmiféle nációbéli fiatalság nem tudott legyőzni, gondolkodtak azon, hogy miképpen lehetne az iskolákat a földrajztudomány e fontos eszközével olcsón ellátni. Akadt néhány kitünékező tógátus diák, aki hamarosan kitanulta a rézmetszést és megkezdte a térképek rajzolását. Az első kísérletek után egyre tökéletesebbek lettek a rézmetszetek, úgy hogy később geometriai ábrákat, természetrajzi képeket is sikerült előállítaniok, sőt földgömböket is készítettek a leg-tökéletesebben.

Regélt múlt

TERKÉPMETSZŐ DEBRECENI DIÁKOK

Európa újjárendezésével kapcsolatosan a világ csaknem minden térképészeti intézetében folynak a szerkesztési munkálatok: készülnek az új világ térképei. Egyelőre még a haraktereken az ágyúk és a gépfegyverek vonják meg az első nagy vonalakat, melyet aztán a diplomata és politikusok kék és piros ceruzái fognak véglegesíteni. Az új térképek elgondolása mellett szálljunk vissza a múltba, amikor a debreceni ősi kollégium nagyszerű diákjai foglalkoztak a kartografiával és megteremtették a kései utókor számára a magyar térképírást.

Az első rézmetsző társaságban a legjelesebb diák Karacs Ferenc volt, aki szinte példátlan művészettel foglalkozott a rézmetszettel. Karacs híre a külföldre is eljutott és több ajánlatot kapott neves intézetek részéről, de ő nem hagyta el hazáját. Debrecenből Budapestre költözött ugyan és ott tovább képezve magát, megteremtette a magyar térképészetet.

A debreceni rézmetsző diákok tovább folytatták munkájukat, amely évről évre nagyobb lendületet vett. — Legnagyobb támogatójuk Budai Ézsaiás püspök volt, aki nemcsak szóval buzdította őket, hanem anyagi eszközök megszerzésén is segítségükre sietett. A társaság híresebb tagjai Eröss Gábor, Halász István, Papp József, Pethes Dávid, Onodi Mihály és Szombati Mihály voltak. A kiváló tehetségű ifjak 11 térképből álló atlaszt adtak ki. Ez volt az első magyar iskolai térkép gyűjtemény, mely a tanuló ifjúság körében forgott. A mindjobban fejlődő rézmetsző műhelyt később a kollégium szűk kereteiből a városba helyezték s ott folyt a jelentékeny munka, most már a főiskola, az egyház és Debrecen városának támogatásával. Az első nagyobb műviük dr Szentgyörgyi József debreceni orvos 1803. évben megjelent tudományos munkájában találhatók. Ezt a könyvet 103 darab állatmodelllel illusztrálták. A debreceni diákok készítették el az új Európa térképét is a francia forradalom után kialakult viszonyok figyelembe vételével. Erre költségük nem volt, de művészi készségük értékelésével a kollégium 800 forintot adott kölcsön, amit az új térkép eladásából visszafizettek. Illusztrációkat metszettek még Csokonai V. Mihály Bécsben kiadott Anakreoni dalaihoz is.

A rézmetsző és térképészeti vállalkozás egyre fejlődött. Mutatja az is, hogy nagyobb mappa kiadásához ismételt kölcsönt kaptak az egyházkerületől, amely súlyt helyezett arra, hogy a tudományért vállalt lelkes munkában támogassa a kollégium fiait. (b. s.)

Adakozzunk a Vöröskereszt Napokon

A bolsevizmus elleni keresztoshadjárat a magyar honvédség hárabavetését is szükségessé tette. A most folyó háború a Magyar Vöröskeresztre is különleges, még az eddiginél is nagyobb feladatokat ró, amelyek megvalósítása csak a nemzet minden egyes tagjának legmesszebbmenő áldozatkészségével oldható meg.

A Magyar Vöröskereszt a múlt évi országos gyűjtés óta immár harmadszor áll helyt a honvédség mellett, mert kötelességet képezi a hadrakelt seregek sebesültjeinek és betegeinek az állami gondozáson túlmenő ellátása.

Ehhez sok millió pengőre volna szükség.

Ezért f. hó 4. és 5. napjain ismét kérészöld fordul a város társadalmához.

Adakozzék mindenki, szegény és gazdag egyaránt tehetségéhez képest, mert a Vöröskereszt háborúban és békében egyaránt mindenkiért dolgozik.

Egy kis nyelvhelyességi vita

Bírálat és védekezés

Kaptuk a következő sorokat:
„Magasrabecsült” Szerkesztő Úr! —
(Hochgeehrter.)

E címzés első szavának a lehetetlen magyarságát bizonyára észreveszi Szerkesztő úr, pedig ez semmivel sem rosszabb, mint egész sereg állandóan használt szó, amelyet gondolkodás nélkül használnak Önök egyremásra, pedig a közönséges szolgai lefordításai ezek az illető német szavaknak, amelyeknek a használata nagyon rontja szép magyar nyelvünket.

Tehát ilyen nem magyar, tudatlanul lefordított szavak: **magas kitüntetés, magas életkor, magas árak, magas műveltség, magasfokú** (szesz pl.), ezeket ép úgy nem szabad használni, mint pl. **magasrabecsült, magasraértékelt**, mert ezeket a német hohe Auszeichnung, hoher Alter, hoher Preis, hohe Bildung, v. Kultur, hochgradig szavaknak a lélekneküli lefordításai olyan emberek részéről, akik nagyon is távol állnak a magyar nyelv lelkétől! A magyarban mi magas helyett mindenütt nagy jelzőt használunk, tehát **nagy kitüntetés, nagy életkor, nagy műveltség, nagyfokú stb.**

Ilyen lefordított, a magyar nyelvben nem létező szavak a következők is, amelyeket sajnos ismét becsempésztek és használnak még az akadémikus műveltségű emberek is.

Maradékitalanul = a restlos német szó lefordítása,

kézenfekvő, vagy kézenfekszik =

hegt auf der Hand,

alátámasztani = unterstützen,

lelépés = abtreten,

egy jobb nő = bessere Frau,

táblaolaj = Tafelöl, helyesen asztali, vagy csemegeolaj,

táblaszőlő = Tafeltraube, helyesen asztali, vagy csemegezőlő.

A német hadijelentéseket is szolgálatlag lefordítják, úgy látszik olyanok, akiknek nincsen magyar nyelvérzékük, de még szomorúbb, hogy még a vidéki magyar lapok is szolgálatilag utánajárják az olyanokat, mint pl. **visszatámasztani** az ellenséget, vagy „**üstökről**” beszélnek akkor, amikor a bekerített orosz hadtesteket említik stb.

Hogy ezek helyett a rossz magyar nyelvre lefordított német szavak helyett mit használ a jó nyelvérzékű magyar, azt már tudni kell minden újságírónak!

E soraim sajnos valamennyi magyar szerkesztőnek szólnak, azért ne resteljenek közzétenni. **Dr. Nagy Jenő.**

Eleget teszünk a kérésnek, pedig infokolatlanok érezzük a fenti sorok tiét. Eleget teszünk és közöljük azokat, mert úgy sejtjük, hogy többen gondolkoznak ugyanígy. Az alábbi sorokkal kívánunk néhány mentséget felsorakoztatni magunk mellett.

Az a sokat emlegetett újságírói munka „lázás sietsége” az első, amelyet oldalunkon idézünk. Valóban, a szó minden frázis voltán túl, áll ez, hiszen az újságíróknak sok esetben kell pillanatok alatt megírni valamit, nem ér rá a leírottakat a sok szempont között, a nyelvhelyesség szempontjából is megfésülni. Sokszor átviaszni sem jut idő, csak a korrektor (erre még nincs magyar szó, reméljük, senki sem fog kelevonát-javítót ajánlani!) olvassa át először kritikai szemmel. Így tehát néha megtörténhet, hogy valóban „gondolkodás nélkül” — ez különben, önmagában véve, elég nagy sértésnek számít, legalábbis így érezzük — használjuk ezeket a szavakat. A német hadijelentésekhez fűződő nyelvhelyességi vétségeket nem mi követjük el, a vádat tovább kell adnunk, a távirati ügynökségek magyar fordítóhoz. Ezek védelmében is meg kell jegyeznünk, hogy sok esetben nem lehet pontosan lefordítani a német kifejezést. Hiszen sokszor kerülnek olyan hadászati újításokra alkalmazott német kifejezések elő, amelyekre nincs magyar szó. Ilyen esetben nem találjuk indokolatlannak a betűszerinti lefordítást.

A „magas és nagy”-ról írottakhoz legyen szabad hozzáfűznünk azt, hogy szemléleti különbség van a kétféle kifejezés között: nagyműveltségű nem jelenti ugyanazt, mint magasműveltségű. Ezt azt hiszem, nem kell magyarázni annak, akinek csak egy kis nyelvérzéke van. Nagy műveltség széleskörű

ismereteket jelent (hozzávetőleg) magas műveltség pedig ezelmek az ismereteknek kiválóságát. Így a magas műveltség szó, mert gyarapodás, feltétlenül kívánatos, hogy továbbra is megtartsák és használtassák.

Ezzel szemben dr. Nagy Jenő leveléből csak egyet veszünk ki: a közönséges lefordításai az illető német szavaknak. Ez tipikus német birtok-ismony: a német nyelvben elől van a birtok, utána a birtokos, a magyarban elől a birtokos, utána a birtok. Ezt a középiskolai nyelvtanok kis ábrákkal mutatják szemléltetően. A sípkás német húzza taligáját, a magyar meg tojja. Ezt az ábrát ajánljuk dr. Nagy Jenő figyelmébe.

Az igekötők használata körül vannak itt bajok: A német hadijelentéseket is szolgálatlag lefordítják. Ez a jó: fordítják le.

Ezt a szót: utánaírni, mi nem helyeseljük. Nagyon hasonlít a nachschreiben-hez.

Egész apró kifogás: nem: tudni kell minden magyar újságíróknak, hanem: tudnia kell minden magyar újságíróknak.

Köszönjük dr. Nagy Jenő levelét, mert a magyar nyelv igaz barátjának hangját halljuk ki belőle. Ezek kívánunk mi is lenni, higgye el nekünk a Tanár Úr. Ő is, mi is magyar ügyért harcolunk, s ennek elsődleges fontosságú része a magyar nyelv ügye.

Utcai levelek

Mi az a kolhos-rendszer — A munkások kiuzsorázása

A kollektív gazdálkodásról (kolhos) is igyekeztem magam tájékoztatni.

Bizony én nem tudtam benne felfedezni semmi néven nevezendő szociális intézményt. Minél inkább figyeltem, annál inkább láttam a munkásság kiuzsorázását, elnyomásban tartását a fékeküli terror által.

Igen sok a szemfényvesztés, ami a felületes szemlélet megtéveszti. Pl. a munkáslakások villanással vannak világítva, ugyanúgy a kolhos gazdasági épületei is. Van pl. fejjegéppel berendezett tehenészet is. Ezért a Dnyeper vidékén igen sok a villamosítás, a gazdasági munkát a lehető legnagyobb mértékig géppel végzik. De ennek az után nagyon megfizették a munkások az árát.

Ha nézem a mérleg másik oldalát **elképesztő az a kegyetlenség, amellyel a munkásokat nyomorgatták.**

A bolsevizmus uralomra jutása után minden vagyontárgyat zápszóval kifejezve „elkommunizálták”. Minden vagyontárgyat, állatot, instrumetumot, gazdasági felszerelést, gazdasági épületeket elvettek a néptől. Egyedül a lakóház maradt meg a benne lévőekkel. A lakóházakért is azonban évi 700 rubel adót kell fizetni, de azt meg kell fizetni még az esetben is, ha az illető egyetlen malaca vagy tehene árából futotta, vagy azonnal kiköltözött belőle. Ha pedig ez sem volt elegendő, akkor a kolhostól járó éhbéret vették el. Hogy miért nevezem éhbérnek, azt később mindenki megérti. Minden földdel foglalkozó ember 18. éves kora után, amikor szavazati jogot kap, kolhostag kell, hogy legyen, de kérheti ezt 16. éves korában is. **Minden férfi munkás köteles 365 napot dolgozni és minden nő (feleség is) legalább száz munkanapot évente.** Míg a nők dolgoznak, a gyermekek gyermekotthonokban vannak. Az iskolaköteles gyermekek a tanítás végén kötelesek a kolhos gyümölcsösében vagy veteményesében dolgozni.

A gyermekek a gyermekotthonban testileg, lelkiileg eldurvulnak a hazug és erkölestelenné vált felügyelet miatt. **Az orosz nép lelkében semmiféle finom emberi érzést nem lehet emiatt találni.** Az emberszeretet ismeretlen fogalom, azt a templommal és istengyalázzal együtt csak úgy lehetett kiirtani, hogy a gyermekek lelki világával nem törődtek, hanem mesterségesen elfojtották.

Az iskolában megtörténik, hogy mivel a gyermekeket fegyelmezni nem szabad, a tanító nem volt képes előadást tartani.

A kolhos-gazdaságot az államtól kijelölt kolhos-gazda vezeti. Ez az államtól kapja a parancsot, hogy milyen veteményből mekkora területet vessen be, de ugyanakkor megkapja, hogy a következő évben mennyi terményt köteles szolgáltatni. **A Szovjet tehát elrendeli, hogy mennyinek kell teremni.** Az előírt terménymennyiséget még az

esetben is le kell szállítani, ha sem vetőmag, sem a kolhos tagok élelme nem marad meg. Azt megengedik, hogy a szomszédoktól kölcsön kérjenek, ha azoknak van.

A kolhos gazda este kiadja a munkát, hogy hány embernek mennyi idő alatt mennyi földet kell megmunkálni vagy bevetni. Rendelkezésükre bocsátja a szükséges gépeket vetőmagot, állatokat (lovat stb.).

A munkások fizetése (amit megígérnek) napi 4 kg. termény, semmi egyéb. De ezt a múlt évben sem fizették, mert nem futotta a számadások szerint, hanem kaptak a 4 kg. búza helyett napi 30 dkg. tengerit, ami mellett majd éhen veszték. Ezen felül járna nekik a gazdaság közös jövedelméből jutalék, ami azonban nem haladhatja meg a napi egy rubelt, de csak az elmúlt évek egyikében kaptak még napi 50 kopekot, mert jövedelem soha nincs.

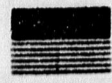
A kolhosgazda által kiutalt munkát mindig tudatosan halogatva végezték, mert mindig becsapva és megkárosítva érzik magukat.

A kolhosok általában be vannak rendezve mezőgazdasági magvak termelésére, tehenészetre, sertésszaporításra, baromfi-nevelésre és újabban vannak fiatal gyümölcsösösök, de ezek túlnyomórésben nem teremnek. (6—7 éves vad, oltatlan.)

A kolhos minden hozadékát be kell szolgáltatni és értékesíteni. A befolyó jövedelmet be kell fizetni a Szovjet Nemzeti Bankba, A Nemzeti Bank rendezi a traktorállomás számláját, azonkívül elő van írva, hogy hova még mennyit kell fizetni. Ami marad, azt a kol-

Sport ruhát, vagy szalon ruhát?

Keressé fel BOLLA Kálmánt.

Urisszabóság

Piac ucca 32. sz.

Telefon: 31—46.

hosnak visszafizetik. A kolhos az állatállományának a pótlását és takarmányozását rendezi. Ami marad, de nem szokott maradni, a munkásokhoz juttatja, mint már említettem.

A múlt évben is, hogy éhen ne pusztuljanak a szomszéd kolhostól vettek kölcsön, amit az idén vissza kell fizetni, de így is 30 dkg. tengerit és egy rubel napi fizetést kaptak. Itt nincs gondja a munkásságnak arra, hogy fizetéséből mennyit tegyen félre, csak arra, hogy éhen ne pusztuljon.

A munkások a kolhostól kizárólag terményt kapnak, de minden egyebet, amit igénybe vesznek tej, zöldség, baromfi, stb. meg kell téríteni a fizetésükből. Amely kolhos tagnak saját tehene van, az is köteles évente 170 liter tejet leadni, melyet 18—20 kp-ért vesznek át (télén 20). Amint 15 rubelért válthat vissza literenként.

Leírhatatlan az a kiuzsorázás, amiben tengődnek a munkások. A jövedelem sokszorosát tudnak (nem belterjes gazdálkodás mellett) elérni. De a jövedelem elszámolásánál a Szovjet Bank állami hozzájárulás címén különböző traktorállomás, vetőmagállomás stb. sokat levon, ami teljesen kiforgatja mindenükből.

A legkegyetlenebb terror itt is érvényesül. Elmondták, hogy megtörténik, áldott állapotban lévő, görcsökben szenvedő asszony megtagadta a munkábaállást, mire a GPU emberei a helyszínen agyonlőtték.

Annak ellenére, hogy a földiek mezőgazdasági termelésre kiválóan alkalmasak (szikmentes, mély humuszrétegű), a talaj általában még sincsen munkálva és kihasználva. A forgójuk: búza, búza, ugar és egyéb vetemények. Egyéb veteményeknek nevezettek: árpa, zab, tengeri, burgonya, napraforgó, muhar, szudánifű, cukor-

Átmeneti kabátok

Divatöltönyök

Lengyelbundák és

Bőr kabát

különlegességek

Nagy választékban

Olcsó szabott áron

Grünfeld

urisszabóság
Kistemplom mellett.

HIREK

Szerkesztőség, kladóhivatal és nyomda:
Debrecen, József kir. herceg uccsa 1. szám;
Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás).
Éjjel 27-99. — Előfizetési árak havonta
3— pengő, negyedévenként 8-70 pengő.
Ára hetköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata szept.
27-én reggel 8-tól október 4-én 8-ig:
„Aranyangyal”, Plac u. 50. tel.: 24-53.
„Reménység”, Csapó u. 22. tel.: 14-21.
„Isteni gondviselés”, Petőfi tér és Te-
leki ucca sarok, tel. 32-81., tel.: 32-81.
„Sas”, Hatvan u. 66. tel.: 11.93.

Tehetség kutatás

Nagy munkáját kezdte el a magyar ál-
lam abból a célból, hogy minél több te-
hetséges falusi gyermek kerüljön kö-
zépiskolába, tehát olyan körülmények
között élhessen, hogy a magyar társa-
dalom középosztályának tagja lehessen.
Nem könnyű, de annál szebb a fel-
adat. Szép munka, ahova nemcsak tu-
dás, de szív is kell, elsősorban talán
csak szív kell. A közelmúltban a tisztán-
tú egyik, másik nagy falu és városában
végezték el ezt a munkát szakemberek,
tanügyi férfiak előtt és amint hírül ad-
ták, akkor igen sok tehetséges falusi
gyermek jelentkezett. Pedig egészen bi-
zonyos, hogy jóval több azoknak a szá-
ma, akik bevélnének a középiskolai ta-
nulmányok folytatására, mint amennyi
a jelentkezők és kiválasztottak száma
volt.

Mert az nem vitás, hogy ez a fajta
tehetséges fajta.

A mi népünk a világ bármely nem-
zetével felveheti és fel is veszi a tu-
domány művelésének terén is a versenyt.

Irodalom, művészet, tudomány sokat
köszönhet ennek a nemzetnek.

Es mindíg elsősorban voltak azok a
népi származású írók, művészek, tudó-
sok, akik a népek köréből kerültek ki,
pedig akkor, azokban az időkben sem-
miféle kiválasztásnak nem volt segítségé-
re senki a világon.

Ha azonban a most bevezetett rend-
szer egyre tágabb téren érvényesülhet
a magyar életnek, egész bizonyos, hogy
csak a legjobbak, legkiválóbbak kerül-
nek a magyar középosztály nagyon is
részvételű utánpótlására magasabb isko-
lába.

Sok szeretettel, nagy ügybuzgalom-
mal és határtalan türelemmel, elsősor-
ban a falusi tanítók, papok, orvosok,
jegyzők, tehát azok, akik életük nagy
részét a falun töltik el, foglalkozzanak
ezzel a kiválasztással. Figyeljék a te-
hetséges, szorgalmas gyermekeket már
a falusi életben a falusi iskolában. És
gondjuk legyen, szeretetteljes gondjuk
arra, hogy a tehetség el ne kallódjék.
Ma már megnagyobbodott hazában
egyre több és több olyan felkészültségű
és tehetségű magyarra van szükség, aki
az élet minden vonatkozásában jól
megállja a helyét.

— **Görög katolikus papszentelés.**
Az elmúlt vasárnap Papp Antal
c. érsek áldozópapokká szentelte
Miskolcon Makuk Bertalan és
Kusnyir László végzett teológus
papnövéndékeket. Makuk Bertalan
— aki egy debreceni úrleány-
nak, Répássy Mártának férje —
Abaujszántóra nevezte ki segéd-
lelkésznek a főpásztor.

— **A lakóházak felét elpuszti-
totta a szovjet a visszakerült finn
területen.** A vandál pusztítók az
ingó vagyont pedig teljesen meg-
semmisítették.

— **Lipót belga király jó egész-
ségnek örvend, de teljesen meg-
öszült.** A megszálló hatóságok en-
gedélyt adtak arra, hogy Lipót
király leykeni kastélyában fogad-
hassa a belga közélet több kivá-
lóságát.

— **Laval, volt francia helyettes
miniszterelnök birtokán pihen,**
mely Vichytől délre 20 kilométer-
re fekszik. Itt várja be a merény-
let alkalmával szenvedett sebesü-
lése teljes gyógyulását.

— **Tüzérséget toboroz a francia
légió,** mely a meg sem szállott
Franciaországból rövidesen újabb
csapatokat indít útnak a bolse-
vistáellenes háborúba.

A tojás helybéli fogyasztói ára

Darabszáma legfeljebb 10 darabig lehet tojást vásárolni, azon felül csak
súly száma

Debrecen sz. kir. város elsőfokú
közigazgatási hatósága közli a város
lakosságával, hogy a tojás helybéli
fogyasztói árát a közírré tételtől
számított érvénnyel a 130.800—1941.
A. K. számú rendelet 3. §-a alapján
az alábbiakban állapította meg:

I.
SÜLYMÉRLET SZERINTI ELADÁS-
NÁL FELSZÁMÍTHATÓ ÁRAK:

a) Friss tojás fogyasztónak
kiolvastva különként 3.04 P
b) Meszes tojás fogyasztónak
kiolvastva különként 2.85 P

II.
DARABONKÉNTI ELADÁSNÁL
FELSZÁMÍTHATÓ ÁRAK:

a) Friss tojás vételénél leg-
alább 55 gr. súlyú tojásnál
darabonként —.17 P
55 gr-on alul lévő tojásnál
darabonként —.16 P

b) Meszes (konzerváltan el-
tartott) tojás vételénél
legalább 55 gr. súlyú to-
jásnál darabonként —.16 P
55 gr-on alul lévő tojásnál
darabonként —.15 P

FIGYELMEZTETÉS!

A fenti árakat az árusítás helyén
szembetűnő módon kihágás terhe
alatt ki kell függeszteni. A feltűntet-
tett áraknál nagyobb összegért tojást
venni, vagy eladni egyaránt büntetés
terhe mellett tilos.

A tojást darabszáma csak legfel-
jebb 10 darabig terjedőleg lehet el-
adni, vagy venni, 10 darabon felül
már csak súlymért szerint lehet
adás-vétel eszközölni. Ezzel ellenkező
magatartás szintén büntetést von
maga után.

Debrecen sz. kir. város első-
fokú közigazgatási hatósága.

— **Új hivatalnoki törvényt lép-
tettek életbe Franciaországban.** A
vezető tisztviselőket ezáltal nem
valamilyen bizottság, vagy más
parlamentari intézmény tanácsára
és szavazására alapján nevezik ki és
megszigorítják a tisztviselő fe-
lelősségét.

— **Kommunistákat ítélték el
Nyitran.** Krajsovics József és
társai tiltott kommunista újságot
olvastak, tagokat szerveztek. —
Ezért 4—4 havi fogságot kaptak.

— **Olaszországban a tegnapi na-
pon vezették be a kenyér és sajt-
jegyet.** Tizenöt napig nem árul-
nak Itáliában ruházati és textil
cikkekkel, míg ezekre is be nem ve-
zetik a jegyrendszert.

— **Késsel, villával fúrták szöké-
sükhöz a 35 méteres alagutat az
internált fasízták, akik Man szig-
etéről akartak megszökni.** Ter-
vüket felfedezték és mindössze
három internált tudta elhagyni a
tábor.

— **Kinevezett egyetemi altisztek
esküdtétele.** Dr. Mitrovics Gyula, az
egyetem elmulit évi rektora az elmulit
tanév végén több érdemes altisztet
nevezett ki. A kinevezetteknek kul-
tusztudományi megerősítése a na-
pokban érkezett le. A kinevezett
altisztek névsora: Farkas Mihály és
Mészáros István szakállist lett, Ko-
mádi Kálmán, Kiss János, Kiss Sándor
és Imre János I. o. altiszt lett.
II. o. altisztté kinevezték Borsits Im-
rét, Gebej Sándort, Jankó Mihályt,
Hahn Ferencet, Tóth Ferencet, viléz
Fele Imrét, Tamassy Józsefet, Dóza
Dezsőt és Sándor Istvánt, Ezenkivül
Maday Imrét kisegítő szolgárá ne-
vezte ki dr. Mitrovics Gyula. A ki-
nevezett altisztek tegnap délelőtt tel-
ték le az esküt. Dr. Kállay Kálmán,
az egyetem ezidei rektora előtt, Dr.
Kiss Zsigmond olvasta fel az eskü szö-
vegét, majd D. dr. Kállay Kálmán rek-
tor intézett rövid beszédet az esküt
tett altisztekhez.

— **Házasság.** Az anyakönyvi
hírek rovatban sajtóhibából kifolyó-
lag tévesen jelent meg az egyik
házassági hír. Ez helyesen a kö-
vetkező: Gacsályi Emma tanítónő
Jánok és Bodrogyó Zoltán se-
gédjegyző Debrecen házasságot
kötöttek.

— **7000 kilométeres hosszú vilá-
gító járdaszélt létesítettek Ber-
linben** különleges, foszforeszkáló
anyagból. A gyengén világító,
foszforos mészfesték az útkezes-
teződések és járdaszéleket pon-
tosan láthatóvá teszi.

— **Esős ősz várható.** Impregnáltassa
ballon kabátját Koneznál, Péterfia 30.

— **Fényképek, keretek, amatőr mun-
kák, fényképező gépek, filmek Szpál
mesternél.**

— **A városi zenekolába beirat-
kozni lehet az összes 16. és mellék-
tanszakokra délelőtt 9—1-ig és dé-
után 3—6-ig Vár ucca 1. szám. Tele-
fon: 23-96. szám.**

— **Újból megállapították a mo-
talkó árát.** Az árellenőrzés kor-
mánybiztosa a hivatalos lapban
rendeletet tett közzé, amely sze-
rint a nehézbenzimből kevert mo-
talkó rögzített alapárához a kü-
vetkező felárak számíthatók: Vi-
déken hordóban, tankbaa vagy
tartálykoszikban 100 kg-ként 38.10
pengő, száz literenként 28.80 P.
Kúton át kimérve vidéken 29 fillér
literenként.

— **A MÁV nyugdíjasok asztaltársa-
sága szombat este 6 órakor tartja
összejövetelét Hunyadi ucca 9. szám
alatt.**

— **Lengyelbúndákat, tollkabátokat
felelősséggel tisztít Koncz. Péterfia 30.
Szentanna 12.**

— **Bartalis tánciskolájában október
7-én táncanfolyam kezdődik.** Szépen
táncolni Bartalistol tanul.

— **Felkérem a fodrász munkavállaló-
kat,** hogy ma este nyolc órára fontos
tanfolyam ügyben az Ipartestületen
minél nagyobb számban megjelenni szí-
veskedjenek.

— **Füldberejített rádióállomásra ta-
láltak egy svéd táncosnőt,** Anika
Möllernél, aki nagyobb kémszervezet
tagja volt Stockholmban. A rendőr-
ség a házkutatás során nagymennyi-
ségű dinamitot talált, mellyel vasuta-
kat akart megrongálni a kémszerve-
zet, melynek egyik élénk tevékenység-
get kifejtő tagja egy 13 éves gyermek
volt.

— **Részakadt nyolcméteres homok-
réteg** Bajcsa községben Samu János
kútfúróra. A tűzoltók hét órán át dol-
goztak a leventék segítségével, amíg
a csodálatos módon csak jelentéktelen
sérüléseket szenvedett embert kimen-
tették.

MUNKÁSKÖLTŐ VERSE

A kishíűekhez

Félre tölünk gyászmagyarok,
Nincs veszteti való időnk,
A lét, nem lét forog kockán,
Multunk, jelenünk és jövőnk.

Félre innen gyászmagyarok,
Kiknek nincs hit a lelkében,
Itt most ne prédikáljatok
A humanizmus nevében.

Itt most legény kell a gátra,
Igaz magyar, talpig ember,
Ezen idők olyan idők,
Hogy nem fecsegni, tenni kell.

OLÁH SÁNDOR.

— **A debreceni postaigazgatóság
ismeretlen tettes ellen feljelentést tett,**
aki hamis 10 fillérest adott át a pos-
tának. A hamisítványok elég kezdet-
legesek. A nyomozás megindult a ha-
mispénz terjesztőinek kézrekerítésére.

— **Ingyen gyümölcs.** Az ausztráliai
Hawskbury folyó környékén a bősé-
ges gyümölcstermés következtében
olyan alacsonyak a gyümölcsárak,
hogy nem fedezik a leszedési és szál-
lítási költségeket. A termelők meg-
nyitották kertjeiket a közönség előtt
és a kereskedőket kivéve, bárki in-
gyen annyi gyümölcsöt vehet el,
amennyit egymaga elbir.

— **Időges, lehangolt, ötvágytalan, el-
dugult embereknek a régóta bevált ter-
mészetes „Ferenc József” keserűvíz
gyorsan megszabadítja a beleket az ott
felhalmozódott erjedő és rothadó anya-
goktól és az emésztőszervek további
működését is igen kedvezően befolyá-
solja. Kérdezze meg orvosát!**

— **Elloptak egy értékes gyöngy-
függönyt.** Dr. Bodnár Tiborné, egye-
temi tanársegéd felesége feljelentést
tett a rendőrségen ismeretlen tettes
ellen, aki Simonyi út 20. szám alatt
lévő lakásából elloptak egy 400 pengő
értékű, tülkre himzett gyöngyfü-
ggönyt. A rendőrség nyomában van a
tettesnek.

— **15 kerékpár a rendőrségen.** Az
utóbbi napokban 15 kerékpárt szol-
gáltattak be a rendőrségre, melyek
részben leszerelt állapotban vannak
és lopásból származhatnak. A tettes
leszerelés után a kerékpárt hátra-
hagyta a város néptelen helyein. A
rendőrség felhívja azokat, akiktől az
utóbbi időben kerékpárt loptak, hogy
a beszolgáltatott gépek megtekintése
végelt jelentkezzenek a rendőrség II.
emelet 85. számú szobában Varga Ba-
lázs detektívnél.

— **Meghalt a vonaton Kovács
György egyéves gyermek,** akit keze-
lésre akartak behozni a debreceni
kórházba Tiszafüredről. A haláleset
ügyében megindult a vizsgálat és el-
rendelték a boncolást, hogy a halál
okát megállapítani tudják.

— **Zágrábban a kormány bezá-
ratta a mézárásokokat,** mert fe-
ketén* árultak marhahúst. Csak
egy állatértékesítő szövetkezet
árulhat a jövőben marhahúst.

— **Vichy követe elhagyja Te-
heránt.** A vichyi kormány iráni
követe azt a felszólítást kapta a
teheráni kormánytól, hogy szün-
tesse be tevékenységét. A francia
követség tagjai a legrövidebb
időn belül elhagyják Iránt.

— **Újabb bolsevik ejtőernyős
szabotálók ereszkedtek bolgár
földre kedde virradó éjszaka.** A
bolgár rendőrök a lakossággal
karöltve körül zárták őket és va-
lamennyiüket elfogták.

— **Nagy az élelmiszerhiány
Szerbiában.** Nem termelt elég
burgonya, azonkívül nincs meg-
felelő mennyiségű búza és tengeri.
Egyes városokban szinte ka-
tasztrófális a helyzet. Nis poigár-
mestere lemondott, mert nem tu-
dott megfelelő élelmiszerellátást
biztosítani.

— **A makói népjóléti szövetke-
zet 30 munkaházat épített.** Az
építkezések összköltségei 400.000
pengőre rúgnak. A házakat arra
érdemes sokgyermekes munkás-
családoknak juttatják.

1942 Új Rádiók

minden típus 12 havi részletre

Horváth Sándor

Rádió szaküzletében Hunyadi utca 18 szám.

Telefon 17-57

Id. Főlegyházy János temelése

Becsületben és fáradszaktalan munkásságban eltöltött élet után tegnap délután nagy részvét mellett temették el Főlegyházy János törvényhatósági bizottsági tagot, a közismert és közbecsületben álló kereskedőt. A ravatalon fekete ércpokrosóban feküdt Főlegyházy János, kinn a katalink körül díszruhás városi hajdúk álltak díszőrséget a pálmák, a babérfák és élővirágok tömegében. A díszravatalozó termét előkelő közönség töltötte meg. Ott voltak dr. Hadházy Zsigmond volt főispán, kir. közjegyző, fiaival dr. Hadházy Béla kir. közjegyzővel, Hadházy Levente és Hadházy Elelmérrel, Zöld József h. polgármester, dr. Erdős Károly egyetemi tanár, Szabó Zsigmond rendőrtanácsos, a bűnügyi osztály vezetője, báró Waldenegg Mihály rendfőfelügyelő, dr. Gaertner István egyetemi m. tanár, m. kir. tisztifőorvos vezetésével a városi tisztiorvos és városi orvosi kar, dr. Korpássy D. László, Markovics György dr. Kató Gergely dr. Tisztiorvosok, dr. Maklár Elek, dr. Tamásy Géza, dr. Berényi István, dr. Salánky József, dr. Csikos István, dr. Radó Vilmos, dr. Hollósy Andor, dr. Ivánka Gyula városi orvosok, a tisztiorvosi hivatal egész tisztviselői kara, Balla Bertalan főjegyző, Tatay Zoltán árvaszéki elnök, ifj. Dömsödy Imre tanácsnok, Ujvárossy Sándor főispáni titkár, Nagybakay Antal, Kardos Zoltán, Vársáry László, Jóna István, Des Combes Henrik tanácsos, Kontsek Géza, dr. Bazsonyi Sándor, Poroszlav László, dr. Szabó Gyula tanácsnokok, dr. Eröss Sándor, Gorondi Henrik, Koller József, dr. Harsányi Imre ügyvezető titkár, dr. Tökés Lajos mentőfőorvos, dr. Pongor Ferenc főorvos, Galamb Ferenc, id. Vajassy Imre és még sok közéleti előkelőség.

A „Tebenned bíztunk” kezdetű örök-szép zsoltár éneklése után dr. Farkas Pál lelkipásztor Bibliát olvasott, majd lelke mélyéből fakadó imát mondott.

— Te tudod Uram, hogyan halt el-költözött testvérünk az életben, hogy nyult le a kenyérről. Aldunk életéért, a munkáért, amelyet közöttünk végeztél, a szeretetért, melyet szétszórt családjában, gyermekeiért, akiket felnevelt, irányított és akiknek életébe beleadta az élet-igazságának első ígését. Aldunk életéért, mert hiszen a munkának és a szorgalomnak élete volt az ő élete, tudta, hogy sáfárságot bízta rá és tudta hogy mindarról, amiket kezére bízta, egyszer el kell számolnia. Megszabadult a teherrel, a szenvedésektől, felmagasztalva áll előtted Uram, nem zavarja a bűn és nem zavarja ennek a világnak rettentő zaja, amelyből felkerült. Hozzad. Köszönjük életében a békét és boldogságot, köszönjük a koporsó mellett az életet, a Krisztus által irányított drága életét.

— Vigasztald meg Uram azokat, akiknek szíve érte fáj, adj békességet azok szívébe, akik szomorúan néznek után, hiszen elmentele még korai volt. Nyugtasd meg a gyermekek szívét és életét, hadd köszönjék meg mindazt, amit az édesatyán keresztül nyújtottál nekik.

A mélyen megható ima után a családi sírbolthoz kísérték Főlegyházy János földi maradványait. Közvetlenül a gyászkocsi mögött haladt dr. Főlegyházy Sándor h. tisztifőorvos feleségével, Hadházy Lenkével és az elhunyt másik fia, ifj. Főlegyházy János. A sír körül ismét a városi hajdúk álltak díszőrséget.

Dr. Farkas Pál lelkipásztor imája után a gyülekezet éneke közben elhelyezték a koporsót a Főlegyházy-család sírboltjába, hol felesége is örök álmát alussza. A mélyen sujtott család iránt nagyon sokan fejezték ki részvétüket.

— **Gyepvetőmagjuttatás.** A legelő-földi társulati birtokosság közös községi közlegelő, valamint 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodó zöldmező községi tagok tulajdonában lévő rétek és legelők gyepesítését a jövő évben mintegy 33 százalékos kedvezményű gyepvetőmag kiosztásával mozdítja elő a földművelésügyi minisztérium.

— **Egymilliárd márka gyűlt össze tavaly a német segélyakcióra.** A pénzügyminisztérium mellett természetbeni adományok is jutottak az akciónak. Sok élelmiszert, de háztartási cikkeket is adományozták.

Soltész Andor ref. lelkész meggyilkolásával gyanúsítottakat bizonyítékok hiányában felmentették

Húsz év előtti büntény került a debreceni tábla, majd a Kúria elé

1921-ben Tiszaágyteleken kegyetlen rablógyilkosság történt.

Ismeretlen tettesek behatoltak Soltész Andor református lelkész hálószobájába. Soltészt fejszeapásokkal megölték és a nála talált 3500 cseh koronát elrabolták, majd nyomtalanul eltűntek.

Két nappal később, valószínűleg ugyanazok a tettesek hasonló módon lemészárolták özvegy Klein Lőrincné falubeli kocsmárosnét is.

A cseh csendőrség nyomozása holtpontra jutott, majd amikor a csehek kivonultak, a magyar csendőrség új nyomozást indított. Letartóztatták Bíró Imre napszámost, Reblák Ferenc tiszasalamoni uradalmi kocsiist, Orbán Márton nagygyejei napszámost és Szabó Tokai József tisztaágyteleki föld-

művest. Valamennyiük ellen az ügyészség vádiratot adott ki előre megfontoltan elkövetett gyilkosság és rablás büntelése miatt.

A bíróság nemrégben tárgyalta az ügyet és mind a négy vádlottat felmentette azzal, hogy meggyilkoló bizonyíték nem került fel hűhőséjük mellé.

A debreceni tábla helybenhagyta ezt az ítéletet, majd végső fokozat a Kúria elé került a bűnyű, amely azzal végződött, hogy a legfelső bíróság a felmentő ítéletet jogerőre emelte. A húsz év előtti rejtelmes bűntények tettesének kiletét tehát ma is homály fedi és nem lehet tudni, ki ölte meg a tisztaágyteleki református lelkészt.

Csikhorzsovai Demeier Benedek hirtelen meghalt

Kedden reggel váratlanul meghalt csikhorzsovai Demeier Benedek nyugalmazott dohánygyári igazgató. Halálhíre nagy részvétet váltott ki jóismerősei és barátai nagy táborából. Még előző nap is fennjárt, látszólag jó egészségnek örvendett. Kedden reggel is legjobban kedvben kelt fel és 9 óra tájban egész váratlanul szívrohamot kapott, szívtrómbózis lépett fel, mely percekben belül végzett vele. Halálát kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Az elhunyt testvére volt a múlt évben meghalt Borsosvay Jenőnek, a Városi Takarékszövetkezet elnöke, a Városi Takarékszövetkezet elnöke.

— **Dr. Kölesy Sándor polgármester és Kalenda Lóránt műszaki tanácsnok megtekintették a termál fürdőt, amelyet egészségügyi követelményeknek megfelelően átalakítottak.**

— **Leesett az állványról a Kálvin tér 2. számú házról folyó munkálatoknál Tokai Imre 20 éves alkalmi munkás, Kálvin téri lakos. Tarkóján szenvedett súlyos sérülést. A mentők a sebészeti klinikára szállították.**

— **Aljehin, a sakkozás világbajnoka is résztvesz a Széchenyi emléksakkversenyben. A Magyar Sakkszövetség gróf Széchenyi István emlékeztére nagy sakkversenyt rendez, amelyen hat magyar mesteren kívül hat külföldi mester is résztvesz, közöttük Alexander Alexandrovics Aljehin világbajnok is. A versennyel egyidejűleg megrendezik Magyarország nőgyógyászati is.**

— **Tenyészvadat oszt ki a földművelésügyi miniszter a vadászterület újabb benépesítésére. Az igénylést november 30-ig kell a földművelésügyi miniszterhez felterjeszteni. A tenyészvad szétosztását a Magyar Vadtenyésztők Kivitel és Kereskedelmi Rt. Budapest, Honvéd u. 6. intézi.**

— **Ötven év óta nem tudják eloltani egy égő bánya tüzet Ohio-ban. Sztrájkoló munkások 1884-ben felgyújtottak egy petróleumos tartálykocsit, a tárnába taszították és azóta ég a bánya.**

— **Megkezdik az iskolaorvosi vizsgálatokat. Dr. Gaertner István m. kir. tisztifőorvos elrendelte, hogy az eddig is nagy értékkel megkezdett és végzett iskolai orvosi vizsgálatokat folytassák. Nagyon alaposak ezek a vizsgálatok, mindenre kiterjednek és a lappangó betegségek feltárásával módot adnak a szülőknek arra, hogy a gyermekeiket kezeltessek.**

Debreceni művészek fővárosi sikere

Több kiváló debreceni képzőművész alkotásai arattak nagy sikert Budapesten a Nemzeti Szalon kiállításán. Legnagyobb anyaggal G. Szabó Kálmán szerepelt. Alakos kompozíciói, tájképei, vízfestményei, újszerű temperavázatai és magasszintű grafikai munkái nagy elismerést arattak mind a közönség körében, mind a fővárosi sajtóban. Egyhangúlag megállapították, hogy értékes tehetséget a római magyar akadémián töltött tanulmányok kedvező befolyásoltak.

Igen komoly értéke a kiállításnak Főlegyházy László képsorozata. A kritikák előnyösen emelik ki barnatónusú korábbi képeit, a Nagybanán festett izes színhatású figurális munkáit, melyeket a férfias határozottságú formaadás és költői atmoszféra tesz vonzóvá. Drámai erejükkel tűnnek ki Holló László alkotásai. Temperamentumosan festett tájai, férfifejei és alakos kompozíciói megrázó emberi tragédiák igaz színhatású megszólalói. Eredetiséggel vonja magára a figyelmet Sennyei Oláh István, akinek a tárlaton szereplő művei maradandó értéket képviselnek. Derűs hangulatok biztos ízlésű, művészi hatású megörökítője K. Kalmár Anna. Különbözőben mutatkozik be Berki Irma, akinek vallásos érzések melegségével átitott képei látomászerűen hatnak és a hit tisztaságát sugározzák. Számos érdekes színhatású képe egyéni úton járó művészetről tesznek tanúságot.

Megállapítható, hogy a debreceni művészek fővárosi kiállítása, teljes sikerrel jár.

— **A Zöldfoki szigetek megerősítésére október 5-én újabb nagyobb portugál esapatszallítmány indul el.**

— **Német-angol diplomata foglyosere.** Anglia és Németország között kieserelnek tizenkét diplomata foglyot, között a belgiumi angol főkonzult az izlandi német főkonzullal, akik a megszálláskor nem tudtak idejében eltávozni.

— **Negrin, a marxista Spanyolország vezetőjét távollétében 30 évi fegyházra ítélték, amelyhez örökös jogvesztés járul.**

Szerkesztői üzenetek

Régi előfizető kiskereskedő. A fellejtett kérdéssel nyilvánosan nem lehet foglalkozni, de b. sorait illetékes helyre juttatjuk.

Gyászrovat

csikhorzsovai Demeier Benedek nyug. dohánygyári igazgató 73 éves korában elhunyt. Temetése Egerben lesz pénteken 4 órakor. Gebauer-cég rendez.

Pataki Ferenc 3 hónapos korában elhunyt. Temetése csütörtökön 2 órakor lesz a III-as ravatalozó teremből. — Lakás: Fáy dűllő 46. Gebauer-cég rendez.

Harangi Sándorné Jenel Sára 30 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Köztemető IV. ravatalozójából. Dankó temetkezés.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik forrón szeretett férjem, édesapám elhunytával nagy bánatunkban részvétel voltak, temetésén megjelentek, ravatalára virágot, koszorút helyeztek, fogadják ezúton hálás köszönetünket. özv. Dávid Zsigmondné és gyermekei.

Szombaton töltik be a megüresedett prorektori tisztséget

Mint arról már beszámoltunk, dr. Mitrovics Gyula, az egyetem elmúlt évi rektorának nyugalmabonulásával megüresedett az egyetem tanácsában a prorektori tisztség. A tanács teljességének megtartása érdekében most betöltik ezt a tisztséget. Az egyes karok prorektorválasztókat, elektorokat küldenek ki, akik szombaton délután 11 órakor titkos szavazással választják a bölcsészettudományi kar professzorai közül az egyetem 1941—42. évi prorektorát.

A református hittudományi kar produkciós tisztségét is rövidesen betöltik. Ez a hely azáltal üresedett meg, hogy a tavalyi dékán, D. dr. Kállay Kálmán tanártársai bizalmából a rektori székbe emeltették.

Gyilkosságok akadályoztak meg a detektívek

Lugosi Károly és Lukács József újpesti lakosok a Váci u. 6. számú házban rablóátadást kíséreltek meg. Elhatározták, hogy Horváth József fűszerkerskedőt megölik és kirabolják, mert biztos tudomásuk van arról, hogy a fűszeres sok pénzt tart otthon magánál. A detektívek kihallgatták a megbeszélést és a két betörőt, amikor átlépték a fűszeres házának küszöbét, körülfogták és pillanatok alatt megbilincseltek. Mindkettőjüknek ölmos botot találtak, amellyel a rablógyilkosságot végre akarták hajtani. Lukács és Lugosi beismerő vallomást tettek.

— **A pirospttyösök érmelegítőket kötnek a honvédek részére.** Az Egyetemi Önkéntes Munkaszolgálat főparancsnoka körlevelet bocsátott ki az idén önkéntes munkaszolgálatot teljesített hajdonokhoz s a Főmeltőségű Asszony Érmelegítőköti mozgalmába való bekapcsolódásra szólítja fel őket. A körlevél ismerteti a Főmeltőségű Asszony rádiószótát, majd így emlékezteti a pirospttyösöket a munkaszolgálat igazi értelmére: „Az önkéntes magyar munkaszolgálat akkor éri el valóban a kitűzött célját, ha a munkaszolgálatosok a táborozásuk idején szerzett élményeik alapján, az ott kapott benyomásoknak megfelelően odahaza is országépítő munkásságot folytatnak a magyar néperért, szeretett hazánkért.”

— **Schaff tánciskolájában „Koroná”-ban hatodikán új tanfolyam kezdődik. Minden csütörtökön—szombaton—vasárnap össztánc.**

10-12.000 köbméter

föld behozására a városi tégla-gyár pályázatot hirdet. Erdeklők a feltételeket megtekinthetik a hivatalos órák alatt a gyár irodájában. Pályázni lehet október 15-ig.

1942. Rádiók

összes típusai egy évi részletre kaphatók

Nánássy Lajos

Telefon 30-67.

rádió és villamossági üzletében PIAC U. 85.

Telefon 30-67.

SZÍNHÁZ, FILM, SZÓRAKOZÁS

A SZÍNHÁZI IRODA HÍREI

Rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik már jóelőre **Beleznai Unger István** lársulatának bemutatkozása iránt. Az ünnepélyes megnyitó díszelőadás **október 10-én, pénteken este** lesz, amikor a hajdúvezred zenekarának nyitánya után **B. Unger István** igazgató mond beköszöntőt, majd a Nemzeti Színház nagyszerű műsor-darabja, **Nyírő Józsefnek**, a kiváló erdélyi írónak „Új haza” című színműve kerül színre, a vidéken először. A közönség sorozatosan váltja meg a háromféle rendszerű bérleteket és tömegesen jegyeztetik elő a jegyeket a megnyitó díszelőadásra is.

Első bemutatóját tartotta! Budapesten vívő Bánky Róbert színháza

Halassy Mariska sikere

Vívő **Bánky Róbert**, aki mint színgazgató és színész egyaránt éveken keresztül a debreceni közönség kedvence volt, az új szezonra — mint ismeretes — megkapta a budapesti Magyar Színház. A kitűnő direktor tegnap tartotta első bemutatóját, Bónyi Adorján: „A milliomas” című szatíráját adta elő főszerepekben Csontos, Turay Idával, Bilicsivel, Halassy Mariskával, Köpeczy-Boóczsal és Perényivel. A bemutató nagy sikert hozott és Halassy Mariska pesti debütje is kitűnően sikerült. A kiváló művész, aki ma a magyar színjátszás egyik legnagyobb komikája, egy csapásra befutott. — „Dicsérettel kell megemlékeznünk a vidékről most felhozott nagyon tehetséges és érdekes Halassy Mariskáról”, „Halassy Mariska egy tehetségesen meglátott furcsa asszonyfigurát állított színpadra” — emlékeznek meg a nagyszerű művésznő alakításáról a budapesti lapok. Összinté sikere volt Botond Máriának is.

A Vígyszínház a „Svéd csalogány” c. német filmet mutatta be tegnap. — A perzselő meséjű, fülbemászó muzsikájú film szereplői finom játékkal és az ötletes rendezéssel nagy sikert aratott.

Megnyitja a thermál-fürdő, megszűnt a nyári fürdő üzeme

Értesitem a város közönségét, hogy a nagyerdői thermál-fürdőt október elsejével — kijavítva — üzembe helyezem. Ugyanakkor a nyári fürdőüzemet, valamint a csónakázó üzembentartását megszüntetem. A thermál-fürdő látogatása a téli bejáraton keresztül az eddig is érvényben volt beosztás szerint történik éspedig: Nők hétfő délután, kedd délelőtt, szerda délután, csütörtök délelőtt, péntek délután, szombat délelőtt, férfiak hétfőn délelőtt, kedd délután, szerda délelőtt, csütörtök délután, péntek délelőtt, szombat délután, vasárnap délelőtt. **Polgármester.**

— **Zsabakovszky Jenő** Debrecenről és a Hortobágyról nagyszerűen sikerült színes mozgókép-felvételeit készítette. A munka, mely sok fáradsággal, nagy gondal, művészi tudással készült, elsőrangúan sikerült. Budapesten a „szakmai bemutató” óriási sikert aratott. A film valóban szép, amint erről Grassl Herbert idegenforgalmi hivatali igazgató, aki jelen volt ezen az előadáson, személyesen is meggyőződött.

— A **Kollégiumi Diákszövetség** elnöksége tudatja a diákszövetség tagjaival, hogy első összejövetelét október 15-én tartja este 6 órakor az Angol Királynő éttermében.

— **Csupa régi hajót adott el Amerika Angliának.** Nyilvánosságra kerültek az Angliának eladott amerikai teherhajók adatai. Érdekes, hogy a legfiatalabb 1922-ben épült, a többiek 1919–1920-ban bocsátották vízre.

Kiterjesztették a társadalombiztosítási kötelezettséget

Az 5960—1941. M. E. számú rendelet a biztosítási kötelezettséget kiterjesztette a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek bármely fokozatú önkormányzati testületénél, tehát az egyház-, illetőleg hitközségeknél alkalmazottakra is. Ezek tehát 1941 augusztus 20. óta az OTI-nál, vagy a MABI-nál biztosítottak. További változás, hogy a magánszemély által alkalmazott titkárok, tanárok, tanítók, oktatók, nevelők, felolvasók és más hasonló szolgálatot teljesítő alkalmazottak, akik eddig mint háztartási alkalmazottak szerepeltek, ha legalább négy középiskolát, vagy ezzel egyenlő értékű más iskolát végeztek, a MABI kötelezébe kerültek. Ha valaki üzemében családtagot foglalkoztat, az biztosítási kötelezettség alá nem esett egyes és már eddig is a gyakorlatból ismert kivételektől eltekintve. Az új rendelet megállapítja, hogy a közkereseti és betéti társaságok beltagjainak hozzátartozói is hasonló korlátozást szenvednek.

A rendelet újabb kedvezményt biztosít a katonai szolgálatra bevonultaknak. Eddig csak három hónapig maradt fenn a biztosítási viszony, ezután az olyan biztosítottak, akik a bevonulás előtt egy éven át hat hónapig volt alkalmazva, a biztosítási viszony hat hónapig marad fenn.

Ugyszintén az iskolai végzettséggel rendelkező zenészek, ha zenei szakkép-

zettségüket zeneiskolai bizonyítvánnyal igazolják, vagy ha az országos Magyar Zenészsövetség tagja, a MABI-nál biztosítottak.

Az 5960—1941. M. E. sz. rendelet az öregségi, rokkantsági, stb. biztosítás több szolgáltatását felemelte. E szolgáltatások fedezetéül az átlagos napibér 0.43 százalékának megfelelő jutalékpótlékokat állapított meg. Az új járuléktáblázatot az intézet járulékosztályán (E. épület, I. em. 16. sz.) darabonként 40 fillérért lehet beszerezni.

A munkaadó változó keresetű alkalmazottait átlagos keresetüknek megfelelően megállapodással jelentheti be. — E célra szolgáló megállapodási űrlapokat ugyanott díjmentesen lehet beszerezni.

Az öregségi stb. járadékosok betegség esetére biztosítva voltak, de családtagjaik nem voltak igényjogosultak. — A rendelet most az igényjogosultságot nekik is úgy adta meg, hogy orvosi és gyógyszerellátásban részesülnek. — A családtagi minőséget megfelelő okmányok bemutatásával (házassági levél, születési bizonyítvány) az intézet jogosító csoportjánál kell igazolni. — A rokkantjáradékosok eddig abban a betegségben, amely a rokkantságot okozta, a betegségi biztosítás szolgáltatását nem kapták. Ezentúl a rokkantságot előidéző betegségből is részesülhetnek orvosi és gyógyszerellátásban.

— Üzembehelyezik a hortobágyi sajtógyárat. Tizenöt évvel ezelőtt a debreceni gazdák szövetségei alapon sajtógyárat alapítottak, amely főképpen a hortobágyi juhászok tejtermékeit dolgozta fel túróvá és juhsajttá. A közben leállított sajtógyárat debreceni hírek szerint újra üzembe helyezik, állami támogatást is kapnak a hortobágyi üzem működésbehozására.

— **Megszégyenítésül megsétáltatják a kártyásokat Belgrádban.** Furcsa intézkedést léptettek életbe Belgrádban a hazárdjátékok játékosai ellen. Mivel többnyire nagykereskedők, intellektüelék, ismertebb egyének vannak ezek között, megszégyenítésül végigsétáltatják őket rendőrök között a város utcáin.

— **Összeesett a szöszöken és meghalt P. Markó Dénes szombat-helyi ferenczrendi szerzetesrendi kormánytanácsos.**

HIRDETMÉNY

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa a cipész és eszmiadiapari javítási munkák legmagasabb árát megállapította.

Erre az elsőfokú iparhatóság a város közönségének a figyelmét azzal hívja fel, hogy az árelenőrzés országos kormánybiztosának 100.216—1941. 216—1941. A. K. számú rendelete értelmében a megállapított áraknak a cipész- és eszmiadiaparosok műhelyében kifüggesztve kell lenniük.

Elsőfokú iparhatóság.

APRÓHIRDETÉSEK

„Állást keres férfi”, „Állást keres nő”, „Állást nyer férfi”, „Állást nyer nő”, „Háztartási alkalmazott”, hétköznap szavanként 5 fillér, vasárnap szavanként 7 fillér. Üzleti jellegű apróhirdetések, valamint ingatlanforgalmi iratok hirdetésel köznap szavanként 8 fillér, vasárnap szavanként 10 fillér. Egyéb rovatokban feladott apróhirdetések hétköznap szavanként 7 fillér, vasárnap szavanként 9 fillér. „Levelezés”, „Házasság” rovatban hétköznap szavanként 14 fillér, vasárnap szavanként 18 fillér. — Legkisebb apróhirdetés 10 szó. Vastagon szedett szavak, valamint a kezdő szó duplán számít. Jellegű levelek kezeléséért, valamint cím a kiadóban jelzéssel feladott hirdetésekért külön 20 fillér pótdíjat számolunk.

NYOMOZÓ IRODA

Redőrfőkapitánylag engedélyezett legrégebb hivatásos magánnyomozó Gálocsy, Zöldfa 3. Telefon: 28-72. 549 10. 9

Új magánnyomozó iroda. A vidéki m. kir. rendőrfőkapitányság által engedélyezett hivatásos magánnyomozó irodám Debrecen, Vörög u. 21. sz. alatt megnyitottam. — Vállalok

minden bizalmas nyomozást és megfigyelést, melyeket lelkiismeretesen és diszkrétíval végzek. Telefon: 23-78. Jánossy Mihály magánnyomozó. 480

LEVELEZÉS

Kalapot cseréltek el szombaton este a 7 óras előadás után az Apolló mozgóban: Dr. B. Gy. monogrammos zöld nyúlzsörkalap helyett

zöld más monogrammu kalap maradt. Kérlek az elcserebl, hozza vissza az Apolló ruhatárbá. 1219

ALKALMAZÁST nyer férfi

Fodrászegéjét péntek-rekisegítőnek felveszek. Lusztig fodrász, Pásti ucca. 1252
Házimunkáért lakást kap megbízható házaspár, 2 személy. Teleki 27. 1332

S P O R T

DVSC-Nagyváradí Törökves mérkőzés a Stadionban

A DVSC NB. csapata, mely szép kezdeti sikerek, pompás, nagy gólarányú győzelmek után az utolsó két héter mintha megtorpant volna, vasárnap látszólag könnyebb mérkőzés előtt áll amikor a nagyerdői Stadionban a Nagyváradí Törökvessele kerül össze. — Valóban azonban a Nagyváradí Törökves éppen a DVSC ellen bizonyította be már barátságos mérkőzéseken, hogy nehéz ellenfél, keményen küzdő, szívós csapat, mely még sok meglepetést okozhat. A DVSC-nek pillanatnyilag gyengébb formájában tehát ezt a mérkőzést sem lehet lefutottnak tekinteni.

A DVSC csapata ma délután edzést tart és ezen dől el, hogy lesz-e változás a csapatban? Csokai és Sidlik sérülése szépen javul és remény van mindkettőjük szereplésére. Szó van Galambosi és Szabó Endre beállításáról is. A mérkőzést lehetséges, hogy az eredetileg kiküldött, de szolgálata miatt akadályozott Boross helyett Janosovits vezeti. A mérkőzés fél 4-kor kezdődik és előtte érdekes mérkőzés lesz, a két NB-együttes második csapata, a DVSC II—NyTVE II. játszik az amatőr bajnokságért. A DVSC II-ben egész sereg kitűnő játékos szerepel: Zsidik, Kőrödy, Ignác, Nagy Sándor, Szűcs, Kálmán, Béres, Dombóvári jutnak szóhoz és szereplésük élvezetes, szép mérkőzés izgér.

GÉPLEIRAS HURAY, 17-93

A DTE csapata a Dohánygyári pályán játszik a DMTE együttesével az amatőr bajnokságért. Ezenkívül több ifjúsági mérkőzés is szerepel a vasárnap labdarugóműsoron.

Markos, az egykori Boeckay-szélső sarokrugásai nyomán tanítja a sarokrugást Molnár Ignác szövetségi edző. Véleménye szerint a helyes sarokrugás az volt, ahogy Markos rugta, a kapu felé kanyarodó, pergő rugás, melynek 30 százaléka érintés nélkül bekanyarodott. Markos után most Gyetvai rugja legügyesebben ezerszerint a módszer szerint a szögletet.

A DVSC rendezésében nagyszabású birkozóverseny lesz vasárnap délelőtt 10 órakor kezdettel a MÁV műhelytelepen. A legjobb fővárosi és vidéki birkozó indultak a kerületi I. oszt. bajnokságban.

Palotás István, a DVSC edzője ellen fegyelmet indított az Edzők Testülete egy nyilatkozat miatt, mellyel a játékvezetőt sértette állítólág. Palotás a fegyelmi bizottság ülésén éppen ellenkezőjét vallotta a játékvezetők jelentésében foglaltaknak és így az Edzők Testületének fegyelmi egyesbirája az ügyet elbírálas végett a MLSZ elnöksége elé utalta.

Közgazdaság

Debreceni termény- és takarmányárak. Csövestengeri 13.40, lucerna 10.75, széna 7.00—7.50, cukorrépa 5.50, tők 7.50.

